

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 671)

**4389 Sayılı Bankalar Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu
(1/858)**

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-237/2232

7.5.2001

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulunca 25.4.2001 tarihinde kararlaştırılan "4389 Sayılı Bankalar Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Bilindiği üzere, ülkemiz bankacılık mevzuatı, 4389 sayılı Bankalar Kanunu ve bu Kanunda 4491 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikle, Avrupa Birliği uygulamalarına büyük ölçüde paralel ve uluslararası standartlarda bir yapıya kavuşmuştur.

Ancak, içinde bulunduğumuz dönemde ortaya çıkan ve kamuoyunda da önemli bir gündem oluşturan bankacılık sektörüne ilişkin sorunların, hükümetçe uygulanan ekonomik programın başarıya ulaşması bakımından hızla çözümlenmesi gereği doğmuştur. Bu çerçevede, öncelikle Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu bünyesinde bulunan bankaların çok hızlı bir şekilde rehabilite edilmesi ve satılması gerekli görülmektedir. Bu itibarla bu bankalarla ilgili olarak 4389 sayılı Bankalar Kanununda yer alan bazı mekanizmaların daha hızlı çalışır hale getirilmesi, bunların mali bün-yelerinin zaafa uğratılmasında sorumluluğu bulunanlara uygulanacak yaptırımların da bir an önce uygulamaya konulması, özellikle kamu vicdanının rahatlatılması bakımından önem arz etmektedir.

Diğer yandan, 4389 sayılı Bankalar Kanununun bazı hükümlerinin uygulamada sıkıntı yarat-tığı, ayrıca Avrupa Birliği düzenlemelerinde yer alan bir kısım hükümlerin Kanunda yer almadığı gözlemlenmiş ve uygulamaya işlerlik kazandırılması ve Avrupa Birliği mevzuatına tam uyumun sağlanması bakımından bazı hükümlerde bir kısım değişiklikler yapma ve Kanuna yeni hükümler ekleme ihtiyacı doğmuştur. Özkaynak tanımının değiştirilmesi, konsolide özkaynak tanımının getirilmesi, kredi sınırlarının konsolide olarak da hesaplanması ve uygulanmasına olanak sağlan-ması, bankaların mali olmayan iştiraklerine sınırlama getirilmesi ve vadeli işlem ve opsiyon sözleş-meleri gibi bazı finansal araçların genel kredi sınırları hesabına dahil edilmesi hem Avrupa Birliğine uyum programı çerçevesinde hem de daha sağlıklı ve uluslararası piyasalarda rekabet gücü olan bir bankacılık sistemine sahip olma amacıyla yapılan değişikliklerdir.

Tasarı belirtilen amaçlarla hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Madde ile, 4389 sayılı Bankalar Kanunundaki özkaynak tanımının, Avrupa Birliği Direktiflerindeki özkaynak tanımına paralel olarak yeniden tanımlanabilmesi için Kurula yetki verilmiş ve maddeye konsolide esasa göre uygulanacak kredi sınırları ile standart oranların hesaplanmasında dikkate alınmak üzere esas ve usulleri Kurulca belirlenecek konsolide özkaynak tanımı getirilmiştir.

Madde 2. — Madde ile, Kanunun 6 ncı maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendine ilave edilen bir hükümlle 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi kimselerden Kurumda görev alanların görevlerinden ayrılmaları halinde yeniden Devlet memurluğuna dönerek durumlarına uygun bir göreve atanmalarına olanak sağlanmıştır. Bu takdirde, bunların Kurumda geçirdikleri süreler tabii oldukları kanun hükümlerine göre hizmetlerinde değerlendirilecektir.

Madde 3. — Maddede yapılan değişiklikle 4389 sayılı Bankalar Kanununun adli cezaları düzenleyen 22 ncı maddesi hükümlerine muhalefetten hüküm giymiş bulunanların banka kurucusu olmaları engellenmiştir.

Madde 4. — 4389 sayılı Bankalar Kanununun 7 ncı maddesinin (2) numaralı fıkrasının banka kurucularında aranan şartları düzenleyen (b) bendinin (bc) alt bendi, “Hakkında 14 üncü madde uyarınca işlem yapılmakta olan bir bankada doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on ve daha fazla oranda veya bu oranın altında olsa dahi yönetim veya denetim kurullarına üye belirleme imtiyazı veren pay sahibi olmaması” hükmünü, 8 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (b) bendi ise, “Sermayenin doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on ve daha fazlasına veya bu oranın altında olsa dahi yönetim veya denetim kurullarına üye belirleme imtiyazı veren hisse senetlerine sahip olan ortakların kurucularda aranan nitelikleri taşıması şarttır. Bu nitelikleri kaybeden ortaklar ile Kurulun iznini almadan pay edinen ortaklar temettü dışındaki ortaklık haklarından yararlanamaz. Bu halde diğer ortaklık hakları Fon tarafından kullanılır” hükmünü amir bulunmaktadır.

Söz konusu iki hüküm birlikte incelendiğinde, “hakkında 14 üncü madde uyarınca işlem yapılmakta olan bir bankada doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on ve daha fazla oranda veya bu oranın altında olsa dahi yönetim veya denetim kurullarına üye belirleme imtiyazı veren pay sahibi olmaması” şartının hem ilk kez kurulacak bir bankanın tüm kurucularında, hem de faaliyetini sürdürmekte olan bir bankanın sermayesinin doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on ve daha fazlasına veya bu oranın altında olsa dahi yönetim veya denetim kurullarına üye belirleme imtiyazı veren hisse senetlerine sahip olan ortaklarında aranması gereğinin Kanun emri olduğu sonucuna varılmaktadır.

Bu çerçevede, bir banka hakkında 4389 sayılı Bankalar Kanununun 14 üncü maddesine dayanılarak işlem yapılmaya başlandığı andan itibaren, bu bankada doğrudan ya da dolaylı olarak yüzde on ve daha fazla bir paya sahip ortaklar ile bu oranın altında olsa dahi yönetim ve denetim kurullarına üye belirleme imtiyazı veren pay sahibi ortakların, yeni bir bankada kurucu olamaması bir yana, hakkında 14 üncü madde uyarınca işlem yapılmakta olan bankadaki hisseleri ile eğer var ise faaliyetlerini sürdüren ve sermayelerinin doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on veya daha fazlasına ve yönetim veya denetim kurullarına üye belirleme imtiyazına sahip olduğu diğer bankalardaki paylarına ilişkin temettü dışındaki ortaklık haklarını kullanamayacağı ve bu hakların, banka 14 üncü madde kapsamında kaldığı sürece Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunca kullanılacağı sonucuna varılmaktadır.

4389 sayılı Bankalar Kanununun 14 üncü maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkralarındaki tedbirlerin uygulandığı aşamada, bir bankanın yukarıda belirtilen ortaklarının mevcut bankalardaki ortaklık haklarının Fon tarafından kullanılması, amacı aşar nitelikte olduğundan uygulamada sakınca yaratmaktadır. Bu nedenle, maddede değişiklik yapılması gerekli görülmüştür.

Diğer yandan, 4389 sayılı Bankalar Kanununun geçici 2 nci maddesinin (c) bendinde yer alan hükmün esasen süreklilik arz etmesi ve halen faaliyette bulunan bankalar ile yeni kurulacak bankalar arasında uygulamada paralellik sağlanması amacıyla geçici madde hükmüne süreklilik kazandırılmaktadır.

Madde 5. – Maddede yapılan değişiklikle, bankaların yönetim kurulu üyeleri ile yurt dışında kurulu bankaların Türkiye'deki şubelerinin müdürler kurulu başkan ve üyelerinin yemin yükümlülüğünün yerine getirileceği merci hususunda uygulamada yaşanan tereddütlerin giderilmesi amaçlanmıştır.

Diğer taraftan, hakkında 14 üncü maddenin (1) ve (2) numaralı fıkrası hükümleri uygulanan bir bankada doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on ve daha fazla oranda veya bu oranın altında olsa dahi yönetim veya denetim kurullarına üye belirleme imtiyazı veren pay sahibi kişilerin hiçbir bankada yönetim kurulu başkanı, üyesi, denetçi, genel müdür, genel müdür yardımcısı veya birinci derecede imza yetkisini haiz görevli olarak çalıştırılmamalarına ilişkin yasagin, bu kişiler hakkında verilmiş bir mahkeme kararı, açılmış kanunî kovuşturma veya yapılmış herhangi bir tespit bulunmadan uygulanabilmesi amacı aşar nitelikte olup, uygulamada sakıncalı sonuçlar doğuran bu hükümdede değişiklik yapılmıştır.

Madde 6. – Maddede yapılan değişiklikle, bankaların vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri ile benzeri diğer sözleşmelerinin, uluslararası uygulamalar ve Avrupa Birliği Direktifleri çerçevesinde kredi sınırlarının hesabında dikkate alınması sağlanmakta, ayrıca bunlara ilişkin oran, esas ve usullerin Kurulca belirlenmesi esası getirilmektedir.

Maddede ayrıca, uluslararası uygulamalar ve Avrupa Birliği Direktifleri çerçevesinde, kredi sınırlarının Kurulca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde konsolide esasa göre de hesaplanıp uygulanmasına yönelik değişiklik yapılmıştır.

Diğer taraftan, özkaynak hesabında sermayeden indirilen değerlerin, kredi sınırlamalarından istisna tutulabilmesini teminen maddede değişiklik yapılmıştır.

Bilindiği üzere, bankacılık sistemindeki donuk krediler sorununun çözülebilmesi amacıyla bankalarca ayrılacak karşılıklara ilişkin usul ve esasları belirleme yetkisi 4389 sayılı Kanunla Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluna verilmiştir. Bu düzenlemelere istinaden bankalarca ayrılacak özel karşılıkların kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak kabul edilmesi muhasebe ilkelerinin gereğidir. Ayrıca, mali sektörün düzenlenmesi için yapılacak reformların gerçekleştirilmesi doğrultusunda; 213 sayılı Vergi usul Kanununun da lafzında yer alan kavramlar ve mali sektör ile ilgili düzenlemeler bir bütün olarak dikkate alındığında bankalarca ayrılacak özel karşılıkların kurumlar vergisinde indirim kalemi olarak dikkate alınmasına yönelik düzenleme yapılmıştır.

Madde 7. – 4389 sayılı Bankalar Kanununda 4491 sayılı Kanunla yapılan değişiklik sonucunda bankaların edindikleri her türlü ortaklık payları kredi olarak addedilerek, iştiraklerin genel kredi sınırları içinde değerlendirilmesine olanak tanınmıştır. Ancak, bankaların aslen mali piyasalarda faaliyet göstermesi gerektiği esasından hareketle, doğrudan veya dolaylı olarak mali olmayan sek-

törlere iştirak suretiyle yatırım yapmalarının ayrıca sınırlamaya tâbi tutulduğu, hem Avrupa Birliği düzenlemelerinde hem de diğer uluslararası uygulamalarda görülmektedir. Bu çerçevede, Kanuna eklenen bu hüküm ile genel kredi sınırlarına ilişkin hükümler saklı kalmak üzere, bankaların malî kurumlar dışındaki ortaklıklara yapabilecekleri iştirak yatırımları için özel bir sınırlama getirilmektedir. Eklenen bu fıkra hükmüne aykırılığın müeyyidesi 4389 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin (h) bendinde yer almaktadır.

Madde 8. — Yönetim ve denetimi veya hisseleri Fona intikal eden bankaların, alacaklarını dava veya takip yoluyla tahsil etme cihetine gitmeleri halinde 492 sayılı Harçlar Kanununun 2, 23 ve 29 uncu maddeleri hükümlerinin uygulanmayacağı, Bankalar Kanununun 14 üncü maddesinin (5) numaralı fıkrasının (c) bendinde belirtilmesine rağmen, bazı mahkemelerce karşı tarafa yükletilen harç ödenmedikçe mahkeme ilamları verilmediğinden, ilamın alınmasına dayalı olarak başlatılacak hukukî işlemler zamanında tekemmül ettirilememektedir. Örneğin, hisseleri Fona ait olan bir bankanın açmış olduğu 66 davanın ilamını alabilmek için üç trilyon lira harç ödenmesi ve daha sonra borçlulara rücu edilmesi gereği ortaya çıkmaktadır. Bu durum ise halen maddenin mevcut metninde yer alan muafiyet hükmünü uygulanamaz hale getirmektedir. Bu ilamların alınamaması bankaların ve Fonun yürüttüğü ceza davaları için gerekli olan delillerin de zamanında temin edilememesi sonucunu doğurmaktadır. Ayrıca, Fon ve tasfiyeleri Fon eliyle yürütülen bankaların iflas idarelerinin de aynı sorunlarla karşılaşmaları için maddede gerekli düzenleme yapılmaktadır.

Bankaların, müşterileri, borçluları ya da alacaklıları ile oluşan hukukî ilişkileri ya da bu kişilerle aralarında doğan hukukî uyumsuzluklarda, karmaşık finans teknikleri ve muhasebe uygulamaları, uygulamayla zenginleşmiş bilgi birikiminin varlığını zorunlu kılmaktadır. Ancak bu bilgi zenginliği ve uygulama birikimi ile kısa sürede doğru ve kesin yargısal sonuçlara ulaşmak mümkün olabilecektir.

Yönetim ve denetimi ya da hisseleri Fona intikal eden bankaların taraf olduğu hukukî uyumsuzluklar, işin doğası gereği, daha da karmaşık bir görüntü vermekte, bunların çözümü için gerekli olan bilgi ve deneyim alt yapısının bulunmaması sonucu gerçekleşen gecikme ve yanlışlıklar, önemli zararlara neden olmaktadır.

Bu nedenle, 4389 sayılı Kanunun uygulamalarından doğacak hukukî uyumsuzluklar nedeniyle açılacak hukuk davalarının görevlendirilen asliye ticaret mahkemelerinde görülmesi imkânı getirilmek suretiyle, hukukî uyumsuzlukların görev açısından belirli mahkemelerde toplanması, hükümlere doğruluk ve yargılamalara hız kazandırılması amaçlanmıştır.

Fona intikal eden bankalar kaynaklarının istismar edilmesi ve kötü yönetilmeleri nedeniyle zarara uğratılmıştır. Bu suretle oluşan zararlar ise bankalarla birlikte Fona intikal etmiştir. Bankaya verdikleri zarar dolayısıyla banka tüzelkişiliği tarafından eski ortakları, yöneticileri ve denetçileri aleyhine açılan davaların banka hisselerinin satışından sonra da etkin bir şekilde takip edilmesini sağlamak için Fona, kanunî halef sıfatıyla bu davaları devam ettirmek yetkisi verilmekte ve söz konusu davaların lehe sonuçlanması durumunda, tahsil edilecek tutarın da Fona ait olacağı hükme bağlanmaktadır.

Madde 9. — Fon kaynakları ile her türlü alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı esas olmakla birlikte, Fonun, kendisine 14 üncü maddenin (6) numaralı fıkrasının (b) bendi ile verilen yetkiler çerçevesinde bankalardan devraldığı alacaklar için bu bentte belirtilen yöntemleri, 6183 sayılı Kanun hükümlerine başvurmaksızın uygulayabileceği hususuna

açıklık kazandırılmak suretiyle alacağın Fon tarafından devralınmasından sonra da bu yetkilerin kullanımına olanak sağlamak amacıyla Kanunun 15 inci maddesinin (3) numaralı fıkrası değiştirilmektedir.

Fon tarafından devralınacak alacak tutarının devir tarihi itibarıyla birikmiş ana para, her türlü faiz, komisyon, fon, vergi, takip gideri ve benzeri tutarlardan oluşacağı ve bu tutarların belirlenmesinde banka kayıtlarının esas alınacağı hükmüne bağlanmaktadır. Fonun 6183 sayılı Kanunu tatbiki sırasında kullanacağı yetkiler bakımından, gerek Kanunda yer alan mevcut düzenleme, gerekse yargıya intikal eden benzeri konularda yargı organlarının bu yetkilerin alacaklı idare tarafından uygulanabileceği yönünde müstakâr hal almış kararları dikkate alındığında, herhangi bir tereddüt bulunmamakla birlikte, uygulamada ortaya çıkabilecek muhtemel ihtilafları baştan önlemek ve zaman kaybına neden olmamak amacıyla, 6183 sayılı Kanunun Maliye Bakanlığına, tahsil dairesine, diğer makam, merci ve komisyonlara verdiği yetkilerin Fon tarafından kullanılacağı hususuna Kanun metninde açık bir şekilde yer verilmektedir. Bu düzenlemeyle Fon, tahsil dairesi sıfatıyla 6183 sayılı Kanunun tahsil dairesine verdiği bütün yetkileri kullanabilecek, ayrıca anılan Kanunun Maliye Bakanlığına diğer makam ve mercilere, komisyonlara verdiği yetkiler Fon görevlileri ve Fon bünyesinde oluşturulacak komisyonlar tarafından kullanılacaktır. Bunun sonucu olarak örneğin, 6183 sayılı Kanunda öngörülen satış komisyonunun Fon bünyesinde ne şekilde oluşturulacağı, tecilin ne şekilde yapılacağı, haciz varakasının, ödeme emrinin ve diğer belgelerin kimin tarafından imzalanacağı gibi hususlar Fon yönetmeliğinde gösterilecektir. Fon, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre takip ve tahsiline karar verdiği alacaklarının kendi tahsil dairesince takip edebileceği gibi söz konusu alacakların takip ve tahsilini borçlunun ikametgâhı veya kanunî merkezinin bulunduğu yer vergi dairesinden de isteyebilecektir. Hükümle, Fona seçimlik bir hak tanınarak devraldığı alacaklara ilişkin olarak başlamış olan takiplerden uygun gördüklerini 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununa göre sonuçlandırılmasına imkân verilmekte ve böylelikle sonuçlanma aşamasına gelmiş takipler için usul değişikliğinden kaynaklanacak zaman kaybının önlenmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca, Fon tarafından alacağın 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takibine karar verilmesi halinde bu alacaklara ilişkin her türlü teminatın paraya çevrilmesinde de anılan Kanun hükümlerinin uygulanabilmesi öngörülmektedir. Öte yandan, Fonun 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre başlamış olan takipten, bu takibe ilişkin davalardan vazgeçmesinin, haktan feragati tazammun etmeyeceği de hüküm altına alınmaktadır. Bilindiği üzere davadan feragat etmek, davaya konu olan haktan da vazgeçmek anlamı taşır. Burada hakkın düşmesini ve ortadan kalkmasını engellemek amacıyla sadece davadan vazgeçildiğine ilişkin bir açıklama getirilmektedir.

Diğer taraftan, Fona borçlu olanların iflası halinde, tahsil güvencesinin sağlanması için, iflas bürosunun Fon temsilcisinin katılımıyla oluşturulması, Fonun talep etmesi halinde iflas idaresi üyelerinden biri veya ikisinin Fonun göstereceği iki kat aday arasından seçilmesi, Fon bir üye seçti mişse icra tetkik mercii diğer bir üyeyi alacak tutarı itibarıyla çoğunlukta olanların göstereceği iki aday arasından, bir üyeyi de alacaklı sayısı itibarıyla çoğunluğunun göstereceği adaylar arasından, Fon iki üye seçti mişse diğer bir üyenin icra tetkik mercii tarafından alacaklı sayısı itibarıyla çoğunluğu teşkil edenlerin göstereceği iki aday arasından seçilmesi ve Fon alacaklarının 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 206 ncı maddesinin 5 inci sırasındaki alacaklar gibi işlem görmesi hüküm altına alınmaktadır. Ayrıca, Fon alacaklarının tahsil kabiliyetinin artırılması ve tahsilat sürecinin hızlandırılması amacıyla Fona, devraldığı alacakla ilgili olarak, alacağına mahsuben menkul ve

gayrimenkuller ile her türlü hak ve alacakları devralmak da dahil olmak üzere her türlü tasarrufta bulunma yetkisi verilmektedir. Bunlara ek olarak, Fona borçlu olanlar ile tüzel kişi borçlularının kanunî temsilcileri hakkında 5682 sayılı Pasaport Kanununun 22 nci maddesinde düzenlenen yurt dışı çıkış yasağına ilişkin hükümlerin uygulanması imkânı da getirilmektedir.

Bilindiği üzere, Bankalar Kanununun ilgili hükmü gereğince, Fon Kurum tarafından idare ve temsil olunmaktadır. Bu çerçevede yönetimde paralellik sağlanılmasını teminen, Fonun karar organının, Kurumun karar organı olan Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu Başkanı, İkinci Başkan ve Kurulun kendi üyeleri arasında seçeceği üç üye ile Kurulca belirlenecek Fon Başkan Yardımcısı ve Kurum Başkan Yardımcısından oluşan Fon Yönetim Kurulu olmasına ilişkin hüküm düzenlenmiştir.

Malî bünyesindeki bozulma dolayısıyla kamu yararı gözetilerek Fona devredilen bankaların sahip olduğu varlıkların güvence altına alınmasını teminen Fona özel birtakım yetkilerin verilmesi zaruret arz etmektedir. Bu amaçla Bankalar Kanununun 15 inci maddesine eklenen (7) numaralı fıkranın (a) bendi ile 14 üncü maddenin (2) numaralı fıkrası kapsamında alınması istenen tedbirlerin kısmen veya tamamen alınmaması nedeniyle hakkında aynı maddenin (3) numaralı fıkrasına veya hakkında 14 üncü maddenin (4) numaralı fıkrasına göre işlem yapılarak hisseleri kısmen veya tamamen kendisine intikal eden bir bankanın yönetim ve denetimini doğrudan veya dolaylı olarak tek başına veya birlikte elinde bulunduran eski tüzel kişi ortaklarının, hisselerinin % 10'undan fazlasına sahip olduğu iştiraklerinin, gerçek ve tüzel kişi ortaklarının çoğunluğuna veya yönetim, ve denetimine sahip olduğu şirketlerin yönetim ve denetimini devralmaya veya yönetim, müdürler ve denetim kurulu üyelerinin tamamını veya bir kısmını, hisselerinin imtiyazlı olup olmadığına bakılmaksızın, görevden alarak veya üye sayısını artırarak bu kurullara üye atamaya Fon yetkili kılınmaktadır.

15 inci maddeye eklenen (7) numaralı fıkranın (b) bendi ile Fona intikal eden bankaların kaynaklarını istismar eden eski sahipler ve yöneticiler ile bunların bağlantılı oldukları kişilerin banka kaynağını kullanarak edindikleri mal varlığının Fona intikali amaçlanmaktadır.

Bilindiği üzere bir kısım banka kaynakları, banka sahip veya yöneticileri tarafından, bunların yakınları veya nüfuz ettikleri gerçek ve tüzel kişiler üzerinden doğrudan veya dolaylı olarak, çeşitli mal varlıklarının edinilmesi suretiyle aktarılmakta ve bu kaynaklar bankaya geri dönmemektedir. Yönetim ve denetimi veya hisseleri Fona geçen bankalarda, bu şekilde usulsüz olarak yapılan kaynak aktarımlarında Fonun korunması amacıyla fıkraya (b) bendi eklenmiştir. Bununla, yönetim ve denetimi veya hisseleri Fona geçen bankaların kaynak ve varlıklarının doğrudan, üçüncü kişilere rehnedilerek veya teminat gösterilerek, ekonomik gücü olmayan kişilere kredi veya borç verilerek, karşılığında kredi temin etmek amacıyla kredi vermek (karşılıklı - back to back - kredi) yurt dışı bankalar nezdinde açılmış depo hesapları vasıtasıyla ya da bu hesapların teminat gösterilmesi suretiyle ve sair yollarla Türkiye'de yerleşik kişilere kullandırılması halinde, bu şekilde usulsüz kaynak kullandığı belirlenen gerçek ve tüzel kişilerin sahip olduğu para ile her türlü mal, hak ve alacaklarına tedbir konulması ve muhafaza altına alınması sağlanmakta, dava konusu yapılan para, mal, hak ve alacakların banka kaynaklarının veya varlıklarının yukarıda gösterilen şekilde kullanılması neticesinde elde edildiğinin anlaşılması halinde, bunların rayiç değeri üzerinden alacağına ve/veya devraldığı zararlara mahsup edilmek üzere Fona devrine başkaca şart aranmaksızın mahkemece karar verilmesi öngörülmektedir.

Fona tanınan bu yetkinin banka hisselerinin kısmen veya tamamen üçüncü kişilere satış, devir veya intikalinden sonra da kullanılabilmesine açıkça madde hükmünde yer verilmektedir. Ayrıca, Fonun bu yetkileri kullanması sonucunda yapılacak idarî işlemler aleyhine yargı organlarına müracaat edilebilecektir. Yargı organlarındaki uyuşmazlıklarda yürütmeyi durdurulması kararının verilebilmesi için teminat gösterilmesi koşulu da getirilmektedir. Gösterilecek teminatlar da, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (1), (2) ve (3) numaralı bentlerinde belirtilen nitelikteki teminatlarla sınırlandırılmaktadır.

Bankalar Kanununun 15 inci maddesine eklenen (8) numaralı fıkra ile de Fonun Bankalar Kanunu ile kendisine verilen görevlerin ifası sırasında Devletin güvenliği ve temel dış yararlarına karşı ağır sonuçlar doğuracak haller ile meslek sırrı, aile hayatının gizliliği ve savunma hakkına ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla ihtiyaç duyacağı her türlü bilgi, defter, kayıt ve belgelerin ilgili kamu kurum ve kuruluşlar ile gerçek ve tüzel kişilerden gizli dahi olsa hiç bir sınırlamaya tabi olmaksızın yazı, mikro film, mikro fiş, manyetik ortam ve benzeri suretlerle ya da on-line olarak temin edilmesi öngörülmektedir. Böylece Fon gerektiğinde Maliye Bakanlığı, tapu sicil müdürlükleri, belediyeler ve ticaret sicil memurlukları gibi kamu kurum ve kuruluşlarından on-line bağlantı suretiyle de sürekli bilgi alma imkânına kavuşmaktadır.

Bankalar Kanununun 15 inci maddesine eklenen (9) numaralı fıkranın (a) bendi ile, 3167 sayılı Çekle Ödemelerin Düzenlenmesi ve Çek Hamillerinin Korunması Hakkında Kanun ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunundan doğan davalarda, Fon tarafından alacak temellük edildikten sonra da Fonun suçtan zarar gören sıfatıyla, davaya müdahil olabilmesine ve bu davalara bağlı şahsi hakların Fona ait olmasına olanak tanınmaktadır. Bilindiği üzere, 3167 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin ikinci fıkrası karşılıksız çek keşide edilmesi suçlarından dolayı takibat yapılabilmesini çek hamilinin şikâyetine bağlamıştır. Buna göre, bu kabil hadiselerde şikâyet hakkı yetkili hamildir. Alacakların Fon tarafından devralınması halinde bu alacaklarla ilgili olarak borçludan alınmış çekler bakımından Fon yetkili hamil sıfatı taşıyamayacağından, bir başka ifade ile çek arkasındaki ciro zincirinde yer alamayacağından, yetkili hamil olan bankanın karşılıksız çek keşide etmek suçundan yaptığı şikâyet üzerine açılmış kamu davasına alacağın temlikinden sonra Fonun herhangi bir sıfatla katılabilmesi mer'î mevzuat bakımından mümkün görülmemektedir. Uygulamada, ibrazdan sonra karşılıksız çekin ciro edilmesi halinde kamu davasının düşmesine karar verilmektedir. Aynı hususlar İcra ve İflas Kanunundaki suçlar bakımından da varittir. Bu durumun hak zayiine yol açacağı izahıtan varestede bulunduğu cihetle, yukarıdaki düzenleme öngörülmüştür.

Fonun, taraf olduğu icra takipleri ve icra takipleri dolayısıyla açılmış davalar sonunda, özellikle 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununda öngörülen icra inkar ve benzeri tazminatlarla karşılaşması ihtimali mevcut bulunmaktadır. Fon, takip ve davalarını yönetim ve denetimi kendisine intikal eden bankaların kayıt ve belgelerini esas alarak açmak veya devam ettirmek mecburiyetindedir. Bir başka ifade ile, kayıt ve belgelerin doğruluğunun teyidine kadar beklenmesi halinde süre geçmesi sebebiyle hak zayii söz konusu olabileceğinden Fon, bankaların önceki sahipleri döneminde tutulmuş kayıtların doğruluğuna itibar etmek durumundadır. Bu mecburiyet dolayısıyla, Fonun takip ve davalarda netice itibarıyla haksız çıkması halinde tazminat veya ceza müeyyidesi ile karşılaşmaması hakkaniyete daha uygun olacaktır.

Diğer taraftan, Fonun taraf olduğu icra takipleri ve bu takipler dolayısıyla açılmış davalarda, bu takip ve davaların devralınması sırasında, devir işlemlerinin belli bir süre alacağı tabiidir. Bu

süre zarfında, Fonun herhangi bir esası ve usuli hak kaybına uğramaması için, 9 ay süre ile sınırlı olmak üzere zamanaşımı ve hak düşürücü sürelerin işlememesi, takip ve davaların sıhhati açısından gerekli olup, hakkaniyete de uygundur.

Olağanüstü hallerde Hazine Müsteşarlığınca Fona ikrazen verilmek üzere ihraç edilen özel tetip Devlet iç borçlanma senetlerinin vadelerinin uzun olması, bu yöntemden beklenen faydanın sağlanmasını güçleştireceğinden maddede değişiklik yapılmıştır.

Madde 10. — Maddede yapılan değişiklikle hem 14 üncü maddenin (7) numaralı fıkrasındaki devir ve birleşmeye ilişkin hüküm ile paralellik sağlanmakta, hem de Kanunun muhtelif maddelerinde öngörülen banka devir ve birleşmelerinin aynı esas ve usullere tâbi olması olanaklı hale getirilmektedir.

Madde 11. — Maddede yapılan değişiklikle, usul ekonomisi ve dava sürecinin hızlandırılması bakımından, Kurul kararları ile Kurum ve Fonun, Kurul kararlarına dayanarak tesis ettiği eylem ve işlemlerine karşı açılacak idarî davaların ilk derece mahkemesi olarak Danıştay'da görülmesine olanak sağlanması amaçlanmıştır.

Madde 12. — Bu Kanunla 8 inci maddenin (2) numaralı fıkrası hükmüne eklenen (d) bendinin lafzına uygun düşecek şekilde, maddede değişiklik yapılmıştır.

Diğer taraftan, uygulamada, Kanunda öngörülmüş nispi idarî para cezalarının, çok yüksek tutarlara ulaştığı ve malî bünyesi sıkıntılı bazı bankalara tatbik edilmeleri halinde, bu bankaların malî bünyelerinin daha da bozulmasına yol açtığı görülmektedir. Bu durumun önlenmesi amacıyla Kurula, bu maddede yer alan para cezalarını, ilgili bankanın malî bünyesini ve/veya savunmasını dikkate almak suretiyle yarısına kadar indirme yetkisi verilmiştir.

Madde 13. — Kurum ve Fonun kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşlar olduğu gözetilerek, Kurul, Kurum, Fon Yönetim Kurulu ve Fonun bu Kanunda yazılı görevlere ilişkin karar, eylem ve işlemleri nedeniyle, kişilerin, uğradıkları zararlardan dolayı açtıkları ve açacakları davalarda da mevcut fıkranın uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

Kanunun 24 üncü maddesine eklenen (7) numaralı fıkra ile dava dosyalarının bilirkişilerde uzun süre kalması nedeniyle yargılama sürecinin uzaması ve ceza davalarında dava zamanaşımı riskinin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 14. — Maddeyle, Bakanlar Kuruluna verilen yetki süresi iki yıldan dört yıla çıkarılmaktadır.

Madde 15. — İflas idarelerinin, açacağı davalarda ve yürütecekleri takiplerde 492 sayılı Harçlar Kanununun 2 nci, 23 üncü ve 29 uncu maddeleri hükümlerinin uygulanmayacağı, Bankalar Kanununun geçici 2 nci maddesinin (j) bendinde belirtilmesine rağmen, bazı mahkemelerce karşı tarafa yükletilen harç ödenmedikçe mahkeme ilamları verilmemiş olduğundan, ilamın alınmasına dayalı olarak başlatılacak hukukî işlemler zamanında tekemmül ettirilememektedir. Bu ise halen maddenin mevcut metninde yer alan muafiyet hükmünü uygulanamaz hale getirmektedir. Bu nedenle mahkemelerin farklı uygulama yapmalarının önlenmesi amacıyla maddeye söz konusu hüküm eklenmiştir.

Kanunun 12 nci maddesinde yapılan değişiklikle malî olmayan iştirakler için getirilen yeni sınırlamalar karşısında, öngörülen sürenin tamamlanması nedeniyle işlevini kaybetmiş iştirak tutarları için geçiş süresini düzenleyen hükme işlerlik kazandırılmış ve özel finans kurumları da bu sınırlamaya tâbi olduğundan madde kapsamı içine alınmıştır.

Geçici Madde 1. — Bu Kanun ile Bankalar Kanununun değiştirilen ve eklenen hükümlerinin, halen temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimleri veya hisseleri kısmen veya tamamen Fona intikal eden bankalar, bunların iştirakleri, bankanın yönetim ve denetimini doğrudan ya da dolaylı olarak tek başına veya birlikte elinde bulunduran ortakları ve ortakların yönetim ve denetimini doğrudan ya da dolaylı olarak tek başına veya başkalarıyla birlikte elinde bulundurdıkları şirketler, yönetim ve denetim kurulu üyeleri genel müdür ve yardımcıları, kredi komitesi başkan ve üyeleri ile imzaları bankayı ilzam eden memurları ve bunların eş ve çocuklarından olan alacakları ile hisseleri Fona intikal eden diğer bankaların bunlardan olan alacakları ile söz konusu bankaların kaynaklarını doğrudan veya dolaylı olarak kullanmak suretiyle sahip olunan para, mal, her türlü hak ve alacaklar hakkında da uygulanmasını teminen, söz konusu geçici madde düzenlenmiştir.

Madde 16. — Yürürlük maddesidir.

Madde 17. — Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

10.5.2001

Esas No. : 1/858

Karar No. : 48

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bakanlar Kurulunca, 7.5.2001 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 8.5.2001 tarihinde tali Komisyon olarak Adalet Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen "4389 Sayılı Bankalar Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı", Komisyonumuzun 9.5.2001 tarihinde yapmış olduğu 44 üncü birleşimde, Hükümeti temsilen Devlet Bakanı Kemal Derviş ile Orman Bakanı Nami Çağan, Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası temsilcilerinin de katılımlarıyla incelenip, görüşülmüştür.

Bilindiği gibi; sağlıklı bir mali sistemin temel şartlarından birisi de bankacılık, para ve sermaye piyasalarında istikrarın ve güvenin sağlanmasıdır. Bu çerçevede, ülkemiz bankacılık mevzuatı, 18.6.1999 tarihli ve 4389 sayılı Bankalar Kanunu ile Avrupa Birliği uygulamalarına ve uluslararası standartlara uygun hale getirilmiştir. Bu Kanunun kabul edilmesinden sonra mali sistem, özellikle de bankacılık sektörü mevzuat açısından sağlıklı bir yapıya kavuşmuştur. Ancak, Kasım 2000 ve Şubat 2001'de yaşanan ekonomik krizler neticesinde bankacılık sektöründe 4389 sayılı Kanunda yer alan bazı mekanizmaların etkin bir şekilde harekete geçirilememesinden kaynaklanan sorunlar ortaya çıkmıştır. Bu sorunların çözümlenebilmesi amacıyla 4389 sayılı Kanunda; Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu bünyesinde bulunan bankaların çok hızlı bir şekilde rehabilite edilerek satılması, bu bankaların mali bünyelerinin zaafa uğratılmasında sorumluluğu bulunanlara uygulanacak yaptırımlara etkinlik kazandırılması ve uygulamada ortaya çıkan aksaklıkların giderilmesine yönelik değişiklik ve düzenlemeler yapılması gereği hasul olmuştur.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde; 4389 sayılı Bankalar Kanununda;

– Bankaların öz kaynak tanımı değiştirilerek, konsolide özkaynak tanımının getirilmesine,

– Bankaların her türlü ortaklık payları da kredi kapsamında değerlendirilerek, bankaların kredi sınırlarının konsolide olarak hesaplanması ve uygulanmasına olanak sağlanmasına, bu çerçevede bankaların mali olmayan iştiraklerine sınırlama getirilmesine,

– Yönetim ve denetimi veya hisseleri Fona (TMSF) intikal eden bankaların, Fon ve ilgili banka tüzel kişiliğince alacaklarının tahsili amacıyla açılan davaların Harçlar Kanunundan muaf olduğuna açıklık getirilmesine,

– Vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri gibi bazı finansal araçların kredi sınırları hesabına dahil edilmesine,

– Hukuki uyumsuzluklarda açılacak hukuk davalarının, bu davalar için görevlendirilen asliye ticaret mahkemelerinde görülmesi imkanının getirilmesine,

– Fona devredilen bankaların, bankaya verdikleri zarar dolayısıyla banka tüzel kişiliğince, eski ortaklar, yöneticiler ve denetçileri aleyhine açılan davaların, bu bankaların satışından sonra da etkin bir şekilde takip edilmesi amacıyla Fona, kanuni halef sıfatıyla bu davaları devam ettirmek yetkisi verilmesine,

– Fonun, 4389 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin (6) numaralı fıkrasının (b) bendi ile verilen yetkiler çerçevesinde, bankalardan devraldığı alacakları, 6183 sayılı Kanun hükümleri dışında takip edebilmesine, 6183 sayılı Kanunun Bankalar Kanunu açısından tatbikinde Fonun yetki ve sorumlulukları ile işlemlerine açıklık getirilmesine,

– Fona borçlu olanların iflası halinde, tahsil güvenliğinin sağlanması için, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu çerçevesinde iflas bürosunun teşkiline açıklık getirilmesine, Fon alacaklarının tahsil kabiliyetinin artırılması ile tahsilat sürecinin hızlandırılmasına olanak sağlanmasına,

– Mali bünyesindeki bozulma dolayısıyla kamu yararı gözetilerek Fona devredilen bankaların sahip oldukları varlıkların güvence altına alınması amacıyla Fona özel bir takım yetkilerin verilmesine,

– Fona intikal eden bankaların kaynaklarını istismar eden eski sahip ve yöneticileri ile bunların bağlantılı oldukları kişilerin banka kaynağını kullanarak edindikleri mal varlığının Fona intikalinin sağlanmasına,

– Kurul kararları ile Kurum ve Fonun, Kurul kararlarına dayanarak tesis ettiği eylem ve işlemlerine karşı açılacak davaların ilk derece mahkemesi olarak Danıştay'da görülebilmesine olanak sağlanmasına,

– Kurul'a, idari para cezalarını, ilgili bankanın mali bünyesini ve/veya savunmasını dikkate almak suretiyle yarıya kadar indirme yetkisinin tanınmasına,

– Bakanlar Kurulunun; Bankaların bilançolarının toplamının onbinde üçü oranında Kurulun giderlerine katılma payını iki katına kadar artırabilme yetkisini kullanma süresinin 2 yıldan, 4 yıla çıkarılmasına,

yönelik değişiklik ve düzenlemelerin yapılması öngörülmektedir. Bu düzenlemeler ile Avrupa Birliğine uyum programının yürütülmesi ve uluslararası rekabet gücü olan bir bankacılık sistemi oluşturulmasının amaçlandığı anlaşılmaktadır.

Komisyonomuzda Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

Toplantıya iştirak eden konuyla ilgili sivil toplum kuruluşları temsilcileri;

— Ülke ekonomisinin sağlam bir bankacılık sistemine ihtiyaç duyduğu, bu sistemin de ancak, şeffaf ve kuralları net bir mevzuat ile mümkün olabileceği,

— Tasarıda, Fona devrolunan bankaların alacaklarının 6183 sayılı Kanuna göre takip ve tahsilinin yapılabilmesi ile ticari ilişkilere dayanan ihtilafların idare mahkemesinde görülebilmesi hükümleri gibi bankacılık mevzuatında bulunmaması gereken düzenlemelere yer verildiği,

— Banka iştiraklerine ilişkin kredi tanımının kapsamının genişletilmesinin olumlu karşılandığı, ancak bankaların iştiraklerindeki paylarını devretme konusunun, bankaların iştirak paylarını 4389 sayılı Kanun tutarlarına getirmeleri için belirlenen 9 yıllık süre kapsamında değerlendirilmesi gerektiği,

şeklindeki görüşlerini belirtmiştir.

Bu görüş ve değerlendirmelerden sonra;

— Tasarının, kamu vicdanının rahatlatılmasına ve bankacılık sektöründe uzun süredir devam eden olumsuzlukların giderilmesine yönelik tedbirleri kapsadığı,

— Düzenlemelerin Anayasa ve evrensel hukuk ilkelerine aykırı olduğu, özellikle mülkiyet hakkına ilişkin kısıtlamaların Anayasanın temel ilkeleri ile çeliştiği,

— Yasama, idare ve yargı arasında Anayasa çerçevesinde yetki paylaşımının yapıldığı, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu gibi kurumlara Anayasada belirtilmeyen yetkilerin verilmesinin olumlu karşılanmadığı,

— İhtisas mahkemelerinin genel bir konuda faaliyette bulunması için kurulduğu, Fonun işlemleri için özel mahkemelerin belirlenmesinin genel hukuk uygulamaları ile bağdaşmayacağı,

— Fona, 4389 sayılı Kanunda belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyenlere uygulanan idari para cezalarını yarıya kadar indirme yetkisinin verilmesinin uygun olmadığı, zira cezaların kanunla belirlendiği ve caydırıcılık açısından, kesin ve net olması gerektiği,

— Devletin, ekonomik hayatın işleyişini düzenlemek ve gerektiğinde bu alana müdahale hususunda Anayasadan kaynaklanan yetkilerinin bulunduğu, mülkiyet hakkının kullanımı ile Fona devrolunan bankaların alacaklarının takip ve tahsilinin 6183 sayılı Kanun çerçevesinde yapılabilmesine imkan sağlayan hükümlerin bu doğrultuda değerlendirilmesi gerektiği,

— Tasarıda, tasarrufların korunması yanında, gerekli hukuki altyapı oluşturularak bankalarda biriken tasarrufların ekonominin gereklerine göre kullanımını sağlamaya dönük tedbirlere de yer verildiği,

— Tasarının, Kasım ve Şubat aylarında yaşanan ekonomik krizlerin, uygulamaya konulan ekonomik program çerçevesinde bir an önce aşılması amacıyla hazırlandığı,

— Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun, bankaların mali yapılarından kaynaklanan sorunların çözülmesi amacıyla oluşturulduğu, ancak öngörülen düzenlemeler ile Fonun ekonomik krizlerin aşılmasında temel bir organ haline getirildiği,

— Mali yapıları bozulan Bankaların, Fona alınmadan mali yapılarının güçlendirilmesine yönelik etkin mekanizmaların oluşturulmasını öngören düzenlemelere Tasarıda yer verilmemesinin eksiklik olarak değerlendirildiği,

– Öngörülen düzenlemelerle, Bankalar Kanununda yer alan bazı mekanizmaların faal hale getirilmesinin amaçlandığı, özellikle Fona devredilen Bankaların mali bünyelerini zaafa uğratanlara karşı etkin önlemlerin alınmasının olumlu karşılandığı,

– Finans sektörünün ekonominin en önemli, aynı zamanda en sorunlu sektörü olduğu, bu nedenle bu alanda yapılacak düzenlemelerin olabildiğince titiz çalışmalara dayanması gerektiği,

– Mali sektörün bankacılık, sermaye piyasası ve sigortacılık olmak üzere üçlü bir temele dayandığı, bu nedenle sağlıklı bir mali yapı için bu üç sektörün de aynı gelişmişlik düzeyinde bulunması gerektiği,

– Mali bünyeleri bozularak Fona devrolunan bankaların yönetici ve denetçilerin mal varlıkları ile sorumlu tutulmasına ilişkin düzenlemelerin, bankayı kendi hatalarından dolayı zarara uğratanlar ile bankasını, ekonomik konjonktürden kaynaklanan nedenlerden dolayı zor duruma düşürenler arasındaki ayrımı yapacak şekilde yeniden değerlendirilmesi gerektiği,

şeklindeki görüş ve eleştirileri takiben Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda;

– Bankacılık ve tümüyle finans sektörünün çağdaş ekonomilerde tasarrufların yatırımlara kanalize edilmesinde önemli bir rol üstlendiği,

– 4389 sayılı Bankalar Kanunu hükümleri çerçevesinde faaliyetlerini sürdüren bankacılık sektöründe, son aylarda meydana gelen ekonomik gelişmeler doğrultusunda bazı temel değişiklikler yapılması gereğinin ortaya çıktığı,

– Bankalar Kanununun uygulamadan kaynaklanan temel sorunlarının, Fona devrolunan bankaların alacaklarının etkin bir şekilde takip ve tahsili ile bankacılık alanında ortaya çıkan hukuki uyumsuzlukların doğru ve hızlı olarak karara bağlanabilmesi hususlarında odaklandığı,

– Fon bünyesinde bulunan bankaların alacaklarının, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde daha etkin bir şekilde tahsiline olanak sağlanmasının amaçlandığı,

– Fonun ve fon bankalarının taraf olduğu hukuki davaların bir an önce sonuçlandırılması amacıyla bankacılık davaları için ihtisas mahkemelerinin oluşturulmasının öngörüldüğü,

– Tasarı ile sistemde faaliyet gösteren bankaların mali bünyelerinde meydana gelebilecek zaafiyetlerin önceden belirlenmesi ve buna göre gerekli önlemlerin süratle alınarak uygulanabilmesine ilişkin hükümlerin daha kapsamlı hale getirildiği,

– Dünyada bankacılık faaliyetlerinin özkaynak yaklaşımı çerçevesinde yürütüldüğü, Tasarı ile ülkemizde de bu yaklaşımın yerleştirilmesinin hedeflendiği,

– Tasarıda, ilk bakışta Anayasanın ekonominin evrensel kuralları ile çelişen bazı hükümlerin görülebileceği ancak Komisyonunda teferruatlı bir şekilde ele alınarak değerlendirilebileceği,

– Tasarının amaçlarından birisinin de Avrupa Birliği standartlarına uygunluğun sağlanması olduğu, yasalasması halinde bankacılık sektörünün sorunlarının giderilmesine ve uluslararası rekabete açılmasında çok önemli bir eksikliğin giderilmiş olacağı,

– Bankaları, kendi kusurlarından dolayı zarara uğratanların en etkili şekilde cezalandırılması gerektiği, ancak bankaları, ekonomik konjonktürden kaynaklanan nedenlerden dolayı zarara uğratanların farklı bir kategoride değerlendirecek kriterlerin belirlenmesinin oldukça güç olduğu,

ifade edilmiştir.

Geneli üzerinde yapılan müzakereleri müteakip, Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının;

— Çerçeve 1 inci maddesi ile 4389 sayılı Bankalar Kanununun 2 nci maddesinde yer alan öz-kaynak tanımını yeniden düzenleyen bendinin; özkaynak tanımının objektif kriterler ile uluslararası standartlar dikkate alınarak yeniden belirlenmesi suretiyle,

— Çerçeve 2 inci maddesi ile 4389 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinin sonuna eklenmesi öngörülen paragrafın; Kuruma, Devlet memurluğundan gelenlerin yanı sıra banka ve teşekküllerden gelenleri de kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmesi suretiyle,

— Çerçeve 3 üncü maddesi aynen,

— Çerçeve 4 üncü maddesi ile 4389 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (b) bendini yeniden düzenleyen hükmün, uygulamada tereddütlere yol açılmaması amacıyla (b) ve (c) bentleri olarak yeniden düzenlenmesi, mevcut (c) bendinin, mülga (d) bendi, bu benden sonra gelmek üzere eklenen (d) bendinin ise (e) bendi olarak teselsül ettirilmesi ve bu değişiklikler doğrultusunda madde çerçevesinin yeniden düzenlenmesi suretiyle,

— Çerçeve 5 inci maddesi aynen,

— Çerçeve 6 ncı maddesi aynen,

— Çerçeve 7 ncı maddesi aynen,

— Çerçeve 8 inci maddesi ile 4389 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin; (5) numaralı fıkrasının (c) bendinden sonra gelmek üzere eklenmesi öngörülen (d) bendinin; Fon ve Fona devredilmiş bankalar tarafından açılacak davaların görüleceği asliye ticaret mahkemelerinin belirlenmesi ve bu kapsama diğer bankaların da dahil edilmesi doğrultusunda redaksiyona tabi tutulması, (6) numaralı fıkrasının (b) bendinde yer alan ibareyi değiştiren hükmün başına, garanti edilecek doğmuş veya doğacak borçlanmaya sınır getirilmesi amacıyla "banka kayıtlarına göre gerçek bir muameleye dayandığı tespit edilen" ibaresinin eklenmesi ve madde çerçevesinin kanunların hazırlanmasında uygulanan esas ve usuller doğrultusunda yeniden düzenlenmesi suretiyle,

— Çerçeve 10 uncu maddesi aynen,

— Çerçeve 11 inci maddesi ile 4389 sayılı Kanunun 20 ncı maddesine; (5) numaralı fıkrasının yeniden düzenlenmesi (6) numaralı fıkrasının, özel finans kuruluşlarının zorunlu tasfiye usullerinin belirlenmesi, Özel Finans Kurumları Birliğinin kurulması, bu birlik nezdinde bir Güvence Fonunun oluşturulması ve özel finans kurumunu mali açıdan zaafa uğratan ortak ve yöneticilerinin şahsi sorumluluklarına ilişkin esas ve usullerin belirlenmesi doğrultusunda yeniden düzenlenmesini öngören metnin eklenmesi ve madde çerçevesinin bu doğrultuda yeniden düzenlenmesi suretiyle,

— Çerçeve 13 üncü maddesi ile 4389 sayılı Kanunun 24 üncü maddesine eklenmesi öngörülen (7) numaralı fıkranın (a) bendinin, ilk cümlesinde yer alan "Bu Kanunda belirtilen cezalara ilişkin suçlardan dolayı..." ibaresi, cezaların kapsamının genişletilmesi amacıyla "Bu Kanun uygulaması ile ilgili olarak, bu Kanunda ve diğer kanunlarda belirtilen cezalara ilişkin suçlardan dolayı..." olarak değiştirilmesi, (a) ve (b) bentlerinde geçen "bilirkişi nihai raporu" ibareleri, "bilirkişilik müessesesinden "nihai rapor" şeklinde bir rapor olmadığından "nihai" ibaresinin çıkarılması ve bilirkişilik görevini zamanında yerine getirmemeleri nedeniyle bu görevden alınanların bir yıl süreyle 4389 sayılı Kanun kapsamındaki davalara bilirkişi olarak atanamayacaklarına açıklık getiren ifadelerin eklenmesi suretiyle,

– Çerçeve 14 üncü maddesi aynen,

kabul edilmiş, ancak, Komisyonumuzda Tasarının bazı maddelerinin daha detaylı olarak incelenebilmesi ihtiyacı nedeniyle, Tasarının 9,12, 13, 15 ve geçici 1 inci maddelerinin bir alt komisyon oluşturarak değerlendirilmesine karar verilmiştir.

Alt Komisyon, ilgili kurum ve kuruluş temsilcilerinin de katılımlarıyla 10.5.2001 tarihinde yaptığı toplantıda, ilgili maddeler üzerinde değerlendirme ve düzenleme çalışmalarını tamamlamıştır.

Bu defa, Komisyonumuz aynı tarihte, Hükümeti temsilen Orman Bakanı Nami ÇAĞAN ile ilgili Bakanlık, kurum ve kuruluş temsilcilerinin katılımlarıyla yaptığı 45 inci birleşimde, alt Komisyonca yapılan çalışmalar doğrultusunda görüşmelere başlamıştır.

Alt Komisyonunda yeniden değerlendirilen Tasarının;

– Çerçeve 9 uncu maddesi ile 4389 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin (3) numaralı fıkrasının değiştirilmesini öngören düzenlemenin, anlama açıklık kazandırmak ve tereddütlere yol açmamak amacıyla redaksiyona tabi tutulması, bu maddeye eklenmesi öngörülen (7) numaralı fıkranın (a) bendinin, düzenlemede öngörülen yaptırımların, hisseleri kısmen ya da tamamen Fona intikal eden tüm bankaların yöneticilerini ve diğer ilgililerini kapsamaması amacıyla yeniden düzenlenmesi, (b) bendinin, bu bent kapsamındaki alacakların 6183 sayılı Kanun kapsamına alınması ve ifadelere açıklık kazandırılması amacıyla redaksiyona tabi tutulması ve fıkranın teminat gösterilmesi zorunluluğuna ilişkin bendinin bu fıkra hükümlerine istinaden fon tarafından tesis edilen işlemlere karşı idari yargı mercilerinde açılan davalarda mahkemelerce teminat aranmaması doğrultusunda yeniden düzenlenmesi suretiyle,

– Çerçeve 12 nci maddesi ile 4389 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendine eklenmesi öngörülen cümlelerin; metinden çıkarılması ve bu fıkrada yer alan "idari para cezası uygulanır." ibaresinin "idari para cezası uygulanabilir." şeklinde değiştirilmesini öngören bir hükmün eklenmesi suretiyle,

– Çerçeve 15 inci maddesi ile 4389 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinin (h) bendini değiştiren düzenlemeye, bankalar ve özel finans kurumlarının iştiraklerini 31.12.2009 tarihine kadar kademeli olarak 4389 sayılı Kanunda belirtilen hükümlere uygun hale getirmeleri zorunluluğu doğrultusunda redaksiyona tabi tutulması,

– Geçici 1 inci maddesi çerçeve 9 uncu maddede yapılan değişiklikler doğrultusunda redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

– Geçici 1 inci maddesinden sonra gelmek üzere, çerçeve 11 inci maddede özel finans kuruluşlarıyla ilgili yapılan düzenlemelere paralel olarak bu düzenlemelerin uygulanmasına ilişkin geçiş süreciyle ilgili bir hükmün geçici 2 nci madde olarak metne eklenmesi suretiyle,

– Yürürlük ve yürütmeye ilişkin 16 ve 17 nci maddeleri ise aynen, kabul edilmiştir.

Tasarının başlığı ile bazı madde çerçeveleri kanun tekniğine uygunluk sağlanması amacıyla yeniden düzenlenmiştir. .

Ayrıca, 4389 sayılı Bankalar Kanununun 25 inci maddesiyle; 3182 sayılı Bankalar Kanunu ile ek ve değişiklikleri yürürlükten kaldırıldığından, Komisyonumuz portföyünde bulunan ve mülga 3182 sayılı Bankalar Kanununda değişiklikler öngören 536 sayılı Kanun Hükmünde Karamamenin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına iade edilmesine karar verilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Metin Şahin</i>	<i>Hayrettin Özdemir</i>	<i>Nihat Gökbulut</i>
Antalya	Ankara	Kırıkkale
Kâtip	Üye	Üye
<i>Cafer Tufan Yazıcıoğlu</i>	Dengir Mir M. Fırat	<i>Gaffar Yakın</i>
Bartın	Adıyaman	Afyon
	(İmzada bulunamadı)	
Üye	Üye	Üye
Sait Açıba	<i>M. Zeki Sezer</i>	<i>Cengiz Aydoğan</i>
Afyon	Ankara	Antalya
(İmzada bulunamadı)		
Üye	Üye	Üye
<i>M. Güven Karahan</i>	<i>Hüseyin Arabacı</i>	<i>Necati Yönder</i>
Balıkesir	Bilecik	Bingöl
		(Muhalefet şerhim ektedir)
Üye	Üye	Üye
Zeki Ergezen	<i>Hayati Korkmaz</i>	<i>Oğuz Tezmen</i>
Bitlis	Bursa	Bursa
(İmzada bulunamadı)		(Muhalefet şerhim eklidir)
Üye	Üye	Üye
<i>Hakkı Duran</i>	<i>Hüseyin Karagöz</i>	<i>Aslan Polat</i>
Çankırı	Çankırı	Erzurum
	(Muhalefet şerhlidir)	(Muhalefet şerhim ektedir)
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Sadri Yıldırım</i>	<i>Mehmet Dönen</i>	<i>Ali Er</i>
Eskişehir	Hatay	İçel
(Muhalefet şerhi ektedir)	(Muhalefet şerhi ektedir)	
Üye	Üye	Üye
<i>Masum Türker</i>	Nesrin Nas	<i>Celal Adan</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
	(İmzada bulunamadı)	(Muhalefet şerhi eklidir)
Üye	Üye	Üye
<i>Hasan Çaltı</i>	<i>Arslan Aydar</i>	<i>Mehmet Serdaroğlu</i>
Karaman	Kars	Kastamonu
Üye	Üye	Üye
<i>Necdet Tekin</i>	<i>Kemal Köse</i>	<i>Metin Ergun</i>
Kırklareli	Kocaeli	Muğla
Üye	Üye	Üye
<i>Ahmet Kabil</i>	<i>Ş. Ramis Savaş</i>	<i>Cevat Ayhan</i>
Rize	Sakarya	Sakarya
		(Muhalefet şerhi eklidir)
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Çakar</i>	<i>Lütfi Ceylan</i>	<i>Bekir Gündoğan</i>
Samsun	Tokat	Tunceli

MUHALEFET ŞERHİ

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan yasa tasarısına aşağıdaki gerekçelerle muhalifiz.

Oğuz Tezmen

Mehmet Dönen

Necati Yönder

Bursa

Hatay

Bingöl

Celal Adan

M. Sadri Yıldırım

İstanbul

Eskişehir

1. Banka kaynaklarını yaygın deyimli ile hortumlayan kişilerden geri alınması ve bu kişilerin en etkili şekilde cezalandırılmaları bir zorunluluktur. Tüm milletin arzusudur. Ancak bu yasa tasarısı ile Anayasa ve hukuka aykırı düzenlemeler yapılmıştır.

2. Getirilen bu yasa tasarısının tahsilatı hızlandırma amacıyla getirildiği ifade edilmektedir. Ancak düzenlemelerde ve tedbirlerde ciddi gecikmeler nedeniyle bu kaynakların geri alınması çok zorlaşmıştır.

3. Getirilen bir düzenleme ile fonun şu anda oluşmuş 23 katrilyon TL.'si açığı hazine tarafından üstlenilmekte ve bu hazine alacağı bütçe giderleri ile ilişkilendirilmeksizin silinmekte, hortumlanan paralar netice itibarıyla millete ödetilmektedir. Bu haksızlıktır.

4. Fondaki bankaların banka kayıtlarına göre doğmuş ve doğacak tüm borçlarına faiz güvencesi verilmekte olağanüstü bir yük kamuya yüklenmektedir. Böylelikle bir kısmının muhtemelen fiktif nitelik taşıyan ve hortumcuların yurt dışındaki kendi paravan kuruluşlarına ait olabilecek borçlar da fon ve sonuç itibarıyla hazineye ödetilecektir.

5. Fona alınan bankaların borçlarına devlet güvencesi verilirken, tahsilat kolaylığı getirilirken sağlıklı çalışan bankaların borçlarının bu tür güvencelerden yoksun bırakılması da bir çelişkidir.

6. Yasa tasarısında hükümetin neden olduğu ekonomik kriz nedeniyle sıkıntıya giren ve bunun sonucunda fona alınan bankalar ve bunların sahipleri ile hortumlanan bankaların sahipleri arasında herhangi bir farklılık getirilmemiştir. İyi niyetli ile kötü niyetli bir tutulmuştur.

7. Tasarıda ekonomik kriz nedeniyle sıkıntıya girme ihtimali olan bankaların fona alınmak ve tüm yüklerini hazineye ödetmek yerine bunların rehabilite edilip fona alınmadan ekonomiye kazandırılmalarına olanak sağlayacak düzenlemelere yer verilmemiştir.

8. Fona alınan bankaların, fona alınmadan önce İMKB'de SPK'nın güvencesi altında işlem gören hisse senetlerinden satın alan küçük yatırımcıların ellerinde değersiz bir kâğıt parçası haline gelen hisse senetlerinin durumuna bu tasarı ile herhangi bir düzenleme getirilmemiştir.

9. Şubat 2001 tarihinde meydana gelen kriz ve bunu takip eden yüksek oranlı devalüasyon sırasında eski kurlardan 3,5 milyar doları Merkez Bankasından alıp, bir gecede % 40'ı aşan kazanç elde eden bankaları ve bunların aldıkları dövizlerin açıklanmasına ilişkin önergemiz kabul edilmiştir. Banka gizliliği gerekçe gösterilmiş ancak bu tür haksız kazanımların gizlilik gerekçesi ile himaye edilmesini önleyecek düzenlemeye Tasarıda yer verilmemiştir.

MUHALEFET ŞERHİ

4389 Sayılı Bankalar Kanununu tadil eden 1/858 numaralı kanun tasarısı ile ilgili muhalefet şerhimiz.

1. Tasarı 7.5.2001 tarihinde dağıtılmış ve 9.5.2001 tarihinde müzakereye açılmıştır. Tasarının sektör mensupları ile müzakere edilip değerlendirilmesi için gerekli süre verilmemiştir.

2. Tali komisyon olarak Adalet Komisyonu raporu üyelere dağıtılmamıştır. İhtisas komisyonu olarak Adalet Komisyonunun görüşünün bilinmemesi tatbikatta ortaya çıkacak eksikliklere sebep olmuştur.

3. Tasarının getirdiği hükümlerle BDDK'na yargıyı bertaraf eden geniş yetkiler verilmektedir. Fondaki bankaların alacaklarına amme alacakları hukukunun uygulanması hükmü getirilmektedir. Bu ve benzeri düzenlemelerin anayasa hukuku karşısındaki durumu dikkate alındığında Anayasa Mahkemesi tarafından iptallere meydan verilmemesi için tasarı hakkında Anayasa Komisyonunun görüşünün alınması teklif edilmiş ancak komisyondaki iktidar çoğunluğu tarafından kabul görmemiştir.

4. Mevcut 4389 sayılı Bankacılık Kanunu 23.6.1999 tarihinde kanunlaşmıştır. Altı ay sonra 19.12.1999 tarih ve 4491 sayılı Kanunla tadil edilmiştir. Bu tasarı 22 ay içinde üçüncü düzenlemedir. Dikkate değer diğer bir husus da bankacılık sahasında yürütme ve denetleme organı olan "Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu"nun faaliyete geçişidir. Kanun 23.6.1999 tarihinde kabul edildiği halde BDDK 31.8.2000 tarihinde 14 ay sonra faaliyete geçmiştir. ANASOL-M hükümeti ortakları arasındaki rekabet kurumun çalışmasını geciktirmiş ve neticede birçok banka batmış ve 30 Nisan 2001 tarihi itibarıyla 12,4 katrilyon zarar doğmuştur. Her geçen gün de bu zarar artmaktadır.

4389 ve 4491 sayılı kanunların müzakeresinde Basel normlarına göre AB standartlarında bir bankacılık düzeni kurulması hedef alındığı ifade edilmişti. Bu tasarıda da AB standartlarına uyumun hedef alındığı ifade edilmektedir. Ancak bu hedef bir türlü gerçekleşmiyor.

Tasarının gerekçesinde, getirilen bazı hükümlerin kamu vicdanının rahatlatılması bakımından önem arzettiği ifade edilmektedir. Burada batan bankalar sebebiyle ortaya çıkan onlarca katrilyon lira hazine zararına halkın tepkisine işaret edilmektedir. Ancak bu düzenleme ile zararın ne kadarının kurtarılabilceği şüphelidir. Asıl tedbirin sektörün güven verecek ve zararı önleyecek bir çalışma düzenine kavuşturulması olması gerekir. Bu yapılmadıkça, zaman içinde halkın kızgınlığı teskin edilse bile yeni krizler artan kızgınlıkları da beraberinde getirecektir.

Getirilen tasarı verimli ve tesirli çalışan, güven verici bir bankacılık sistemi kurmaktan çok meydana gelen krizin enkazını kaldırmayı hedef alan, geriye dönük işleyecek bir düzenleme getirmektedir. Normal şartlarda değil, kriz döneminin mantığı ve öncelikleri tesirinde hazırlanmıştır. Bu yönüyle değerlendirildiğinde önmüzdeki dönemde yeni tadilat tasarıları ile karşılaşmayı beklemek gerekir.

Bankacılık sektöründe gerekli tedbirler alınmazsa bu piyasanın yakın zamanda yabancı sermayenin eline geçmesi beklenmelidir.

5. Bankacılık sektörü tasarrufların ekonomiye yönlendirilmesinde aracı bir sektördür. 1970'li yıllarda 45 olan banka sayısı bugün 80'e ulaşmıştır. Sektördeki düzenleme ve denetleme eksikliği sebebi ile yeterli özkaynağa sahip olmayan ve sektörün gerektirdiği ölçü ve standartlara uymayan bankalar peş peşe çökmekte ve hazineye getirdiği onlarca katrilyon lira zarara ilaveten beraberinde ticaret ve sanayide tahribata ve malî sisteme karşı güvenin sarsılmasına sebep olmaktadır.

Kabul etmek gerekirken sektörün bu hale gelmesinde hükümetlerin de büyük mesuliyeti bulunmaktadır. Hazinesinin devamlı artan miktarda yüksek faizle borçlanması bankaları hükümete borç veren simsarlar haline getirmiştir. Bankalar dışardan ve içerden yüksek faizle para toplamakta ve bunu devlet tahviline ve hazine bonosuna yatırmaktadır. Kasım 2000 ve Şubat 2001 krizleri bu saadet zincirinin kopmasına sebep olunca bugün yaşanan felaket ortaya çıkmıştır. Mart 2001 sonu itibarı ile hazinenin iç borç stoku 51 katrilyondur.

6. Tasarının 6 ncı maddesi ile 4389 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin 12 fıkrasının son cümlesi iptal edilerek yerine yeni bir cümle koyulmaktadır.

Mevcut cümleye göre bankaların kredi ve alacaklarından doğan zararlarını karşılamak için ayırdıkları karşılıklardan teminatsız kalan kredilere tekabül eden kısmı kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider yazılabilirken yeni düzenlemede “teminatsız kalma” şartı kaldırılmaktadır. Böylece özel karşılıkların tamamının gider yazılmasına imkân verilmektedir. Bu uygulama kredi ve alacakların tahsilini zorlaştıracak, caydıracağı gibi bir takım muvazaalı, şüpheli münasebetlere zemin hazırlayacak ve devletin vergi kaybına sebep olacaktır.

7. Tasarının 7 nci maddesi ile 4389 sayılı kanunun 12 nci maddesinin 1 numaralı fıkrasına (a) bendi ilave edilmiştir. Getirilen düzenleme ile bankaların mali kurumlar dışındaki ortaklıklara iştirakinde özkaynaklarının yüzdesi olarak bir ortaklık için en fazla yüzde onbeş ve toplam olarak yüzde altmış sınırı getirilmiştir. Ancak iştirak olunan ortaklığın sermayesinin yüzde onundan az olan iştirak tutarlarının bu sınırların hesabında dikkate alınmayacağı hükmi getirilmiştir. Bu son hüküm bankaların toplanan tasarrufları müteşebbislere aktarması yerine doğrudan ortak olarak bütün kaynaklarını kullanmasına imkân verir. Bankalar finans kurumu yerine sanayi ve ticaret kurumu olacaktır.

8. Tasarının 9 uncu maddesi 1 inci fıkrası ile 4389 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin 2 nci fıkrası sonuna “Hazine müsteşarlığınca fona ikrazen ihraç edilmiş bulunan Devlet iç borçlanma senetleri Bakanlar Kurulu Kararı ile tasfiye edilebilir” cümlesi ilave edilmektedir.

Bu cümle ile getirilen hükme göre batık bankaların zararları hazine tarafından karşılanacak, netice olarak vergi ödeyen vatandaşların cebinden çıkacaktır. 30 Nisan 2001 tarihi itibariyle bu zarar 12,4 katrilyon liradır. Ancak bu zararın 25-30 katrilyona ulaşması beklenmektedir.

Yapılan uygulama ile Hazinesinin batık bankaları kurtarmak için vereceği borçların tahsilinden vazgeçilecektir. Bunun karşılığının bütçede ödenek olarak olması gerekir. Bu hazine için bir alacak-gelir kaybıdır, giderdir. Neticede bütçeye yansımaları, bütçede görünmesi gerekir.

Bankaların batması ile doğan zararın tartışıldığı günlerde hükümet üyeleri bu zararların bankalar tarafından Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna ödenen primlerle ödeneceğini, devletin, Hazinesinin zararı olmayacağını beyan etmişlerdi halkın infialini teskin etmek için. Getirilen bu hükümle millete gerçeğin söylenmediği milletin aldatıldığı ortaya çıkmaktadır. Hükümet yetkilileri komisyonda TMSF gelirlerinin yıllık 500 milyon dolar mertebesinde olduğunu, bununla batık bankaların getirdiği onlarca katrilyon lira zararın ödenmesinin mümkün olmayacağını, netice olarak fona Hazine tarafından verilen kredilerin geri ödenemeyeceğini, bu sebeple Hazinesinin fondan alacağını silinmesi gerektiğini ifade etmişlerdir.

Çiftçiye ve esnafa verilecek destekleri bütçede karşılık olmadığı gerekçesi ile reddeden ANASOL-M hükümeti TBMM’deki çoğunluğuna dayanarak onlarca katrilyon lirayı batık bankalar için bağışlayabilmektedir. Hem de bunu bütçede ödenek olmadan yapabilmektedir.

Netice olarak tasarı hakkında banka batıranlara hesap soracağız propagandası yapılıyorsa da asıl yapılan milletin kesesinden alınacak onlarca katrilyon liranın batık bankaların zararlarının kapatılması için kullanılmasıdır.

Cevat Ayhan
Sakarya

Aslan Polat
Erzurum

Hüseyin Karagöz
Çankırı

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN
4389 SAYILI BANKALAR KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN
KANUN TASARISI

MADDE 1. — 18.6.1999 tarihli ve 4389 sayılı Bankalar Kanununun 2 nci maddesinde yer alan “Ödenmiş sermaye” tanımından “üç aylık hesap özetlerindeki”, “Yedek akçeler” tanımından “ve üç aylık hesap özetlerinde görülen” ibareleri çıkarılmış, “Özkaynak” tanımı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye bu tanımdan sonra gelmek üzere aşağıdaki “Konsolide özkaynak” tanımı eklenmiştir.

“Özkaynak; Bankaların ödenmiş veya Türkiye’ye ayrılmış sermayeleri ve yedek akçeleri ile Kurulca esas, unsur ve oranları belirlenmek üzere eklenecek ve indirilecek diğer değerler toplamını,”

“Konsolide özkaynak; Konsolide esasa göre uygulanacak kredi sınırları ile standart oranların hesaplanmasında dikkate alınmak üzere, Kurulca belirlenen kaynaklar toplamını,”

MADDE 2. — 4389 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinin sonuna aşağıdaki paragraf eklenmiştir.

“657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tâbi kimselerden Kurumda görev alanlar görevlerinden ayrılmaları halinde yeniden Devlet memurluğuna dönerek durumlarına uygun bir göreve atanırlar. Bu takdirde, Kurumda geçirdikleri süreler tâbi oldukları kanun hükümlerine göre hizmetlerinde değerlendirilir. Bu hükümler, akademik unvanların kazanılması için gerekli şartlar saklı kalmak üzere üniversitelerden gelen personel hakkında da uygulanır.”

MADDE 3. — 4389 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (b) bendinin (bd) alt bendine “beş yıldan fazla hapis” ibaresinden sonra gelmek üzere “cezasıyla cezalandırılmamış olması veya bu Kanunun 22 nci maddesi hükümlerine muhalefet,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 4. — 4389 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve mülga (d) bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“b) Sermayenin doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on ve daha fazlasına veya bu oranın altında olsa dahi yönetim veya denetim kurullarına üye belirleme imtiyazı veren hisse senetlerine sahip olan ortakların kurucularda aranan nitelikleri taşınması şarttır. Kurucularda aranan nitelikleri kaybeden ortaklar ile Kurulun iznini almadan pay edinen ortaklar temettü dışındaki ortaklık haklarından yararlanamaz. Bu halde diğer ortaklık hakları Fon tarafından kullanılır. Bu hüküm, münhasıran, hakkında 14 üncü maddenin (1) ve (2) numaralı fıkrası hükümleri uygulanan bir bankada pay sahibi olmaları nedeniyle kurucularda aranan nitelikleri kaybeden ortaklar hakkında uygulanmaz.”

“d) Bankaların yönetim ve denetiminin doğrudan ya da dolaylı olarak başka bir sermaye grubuna geçmesine yol açan hisse devir ve edinim izinlerinde, banka ödenmiş sermayesinin izin tarihinden itibaren bir yıl içinde 7 nci maddenin (2) numaralı fıkrasının (d) bendinde belirtilen tutara yükseltilmesi şarttır.”

MADDE 5.— 4389 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinin ilk cümlesi ile (5) numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bankaların yönetim kurulu üyeleri ile yurt dışında kurulu bankaların Türkiye’deki şubelerinin müdürler kurulu başkan ve üyeleri, seçilmeleri veya atanmalarından sonra yerel ticaret mahkemesi huzurunda yemin etmekle yükümlüdürler.”

“5. a) Bu Kanun hükümlerine aykırı hareketlerinden dolayı hapis veya bir defadan fazla ağır para cezası ile cezalandırılan kimseler, durumları bu Kanunun 7 nci maddesinin (2) numaralı fik-

rasının, (be) alt bendi hükmü hariç olmak üzere (b) bendine uymayanlar hiçbir bankada yönetim kurulu başkanı, üyesi, denetçi, genel müdür, genel müdür yardımcısı veya birinci derecede imza yetkisini haiz görevli olarak çalıştırılmazlar. Bankalar bu gibi kimselerin imza yetkilerini derhal kaldırmak zorundadırlar. Bu bent hükmü, haklarında 14 üncü maddenin (1) ve (2) numaralı fıkrası hükümleri uygulanan bir bankada pay sahibi olmaları nedeniyle durumları 7 nci maddenin (2) numaralı fıkrasının (b) bendine uymayan kişiler hakkında uygulanmaz.

b) Yapılan denetlemeler sonucunda, bu Kanun veya ilgili diğer mevzuat hükümlerini ihlal ettikleri ve bankanın emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye düşürdükleri tespit edilen banka mensuplarının, haklarında kanunî kovuşturma istenmesini müteakip Kurulun talebi üzerine geçici olarak imza yetkilerinin kaldırılması zorunludur. Bu kimseler Kurulun izni olmadıkça imza yetkisini haiz personel olarak hiçbir bankada çalıştırılmazlar.”

MADDE 6.— 4389 sayılı Kanununun 11 inci maddesinin (1) ve (3) numaralı fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, mülga (4) numaralı fıkrası ile (6) numaralı fıkrasının mülga (g) bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş ve 12 numaralı fıkrasının son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“1. Bir bankanın vereceği nakdi krediler ile teminat mektupları, kefaletler, aval, ciro ve kabul-ler gibi gayrinakdi krediler, satın alacağı tahvil ve benzeri sermaye piyasası araçları, tevdiatta bulunmak suretiyle ya da herhangi bir şekil ve surette vereceği ödünçler, varlıkların vadeli satışından doğan alacaklar, vadesi geçmiş nakdi krediler, gayrinakdi kredilerin nakde tahvil olan bedelleri, vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri ile benzeri diğer sözleşmeler ile ortaklık payları izlendikleri hesaba bakılmaksızın bu Kanun uygulamasında kredi sayılır.”

“3. Bu Kanun uygulamasında dolaylı pay sahipliği, dolaylı kredi ve dolaylı iştirak tanımları ile kredi sınırlarının hesabında gayrinakdi kredilerin dikkate alınma oranları, ortaklık payları ile vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri ile benzeri diğer sözleşmelerin kredi sınırlarının hesabında dikkate alınma oran, esas ve usulleri Kurulca belirlenir.”

“4. Bu maddedeki sınırlar, Kurulca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde konsolide esasa göre de hesaplanır ve uygulanır.”

“g) Özkaynak hesabında indirilecek değer olarak dikkate alınan işlemler.”

“Bankaların, bu fıkra uyarınca ayırdıkları özel karşılıkların tamamı, ayrıldıkları yılda kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak kabul edilir.”

MADDE 7.— 4389 sayılı Kanununun 12 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasına aşağıdaki bent (a) bendi olarak eklenmiş ve mevcut (a), (b), (c) ve (d) bentleri, (b), (c), (d) ve (e) bentleri olarak teselsül ettirilmiştir.

“a) 11 inci madde hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bankalar, ana faaliyet konuları para ve sermaye piyasaları ile sigortacılık olan ve bu konulardaki özel kanunlara göre izin ve ruhsat ile faaliyet gösteren mali kurumlar dışındaki bir ortaklığa, kendi özkaynaklarının en fazla yüzde onbeşi oranında iştirak edebilirler. Bu iştiraklerin toplam tutarı banka özkaynaklarının yüzde altmışını aşamaz. İştirak olunan ortaklığın sermayesinin yüzde onundan az olan iştirak tutarları ve bedelsiz edinilen iştirak payları ile iştirak paylarının herhangi bir fon çıkışı gerektirmeyen değer artışları bu sınırların hesabında dikkate alınmaz.”

MADDE 8.— 4389 sayılı Kanununun 14 üncü maddesinin;

a) (5) numaralı fıkrasının (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“c) Bu Kanun hükümlerine göre temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimleri veya hisseleri Fona intikal eden bankaların, tasfiyeleri Fon eliyle yürütülen bankaların iflas idarelerinin

ve Fonun, alacaklarını dava veya takip yoluyla tahsil etme cihetine gitmeleri halinde, 492 sayılı Harçlar Kanununun 2 nci, 23 üncü, 29 uncu maddeleri ve 2548 sayılı Ceza Evleriyle Mahkeme Binaları İnşası Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkûmlara Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında Kanununun 1 inci maddesi hükümleri uygulanmaz. Bu bankalar ile tasfiyeleri Fon eliyle yürütülen bankaların iflas idarelerinin ve Fonun, mahkeme ilamını alması ve tebliğe çıkartması işlemlerinde karşı tarafa yükletilmiş olan harcın ödenmiş olması ve her türlü ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz taleplerinde teminat şartı aranmaz. Bu alacaklara ilişkin davalarda 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun seri muhakeme usulü hükümleri uygulanır.”

b) (5) numaralı fıkrasının (c) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki (d) bendi eklenmiştir.

“d) Temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimleri veya hisseleri Fona intikal eden bankalar ve Fon tarafından bu madde ve 15 inci maddenin (3) ve (7) numaralı fıkralarına istinaden açılacak hukuk davaları ile tasfiyeleri Fon eliyle yürütülen bankaların iflas idareleri tarafından açılacak hukuk davalarına, bir yerde birden fazla asliye ticaret mahkemesi bulunması halinde hangi asliye ticaret mahkemesince bakılacağı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından belirlenir.

Muamele merkezi ve ikametgâhi İstanbul İli sınırları içinde olan kişiler aleyhine açılacak bu davalar ile borçlular hakkında açılacak iflas davalarına hangi asliye ticaret mahkemesince bakılacağı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından belirlenir. Fon, temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimi veya hisseleri Fona intikal eden bankalar ve tasfiyeleri Fon eliyle yürütülen bankaların iflas idareleri tarafından borçlular hakkında iflas davası açılması halinde, bu mahkemeler, hakkında iflas istenen borçlunun muamele merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesine borçlu aleyhine iflas davası açıldığını bildirir.”

c) (6) numaralı fıkrasının (b) bendinde yer alan “vadeleri uzatılmak kaydıyla borçlarını garanti etmeye” ibaresi “doğmuş veya doğacak borçlarını garanti etmeye” şeklinde değiştirilmiştir.

d) (7) numaralı fıkrasına son paragraftan önce gelmek üzere aşağıdaki paragraf eklenmiştir.

“Hisseleri kısmen veya tamamen fona ait olan bir bankanın hisselerinin üçüncü kişilere devir veya intikali halinde banka tarafından, bankanın eski ortakları, yöneticileri ve denetçileri hakkında açılmış olan dava ve takiplere fon tarafından kanunî halef sıfatıyla kaldığı yerden devam olunur. Bu dava ve takipler sonucunda hükmolunacak tutarlar fona ait olur.”

MADDE 9. – 4389 sayılı Kanununun 15 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasının son paragrafında yer alan “uzun vadeli” ibaresi çıkarılmış, fıkranın sonuna “Hazine Müsteşarlığınca Fona ikrazen ihraç edilmiş bulunan Devlet iç borçlanma senetleri Bakanlar Kurulu kararı ile tasfiye edilebilir.” cümlesi eklenmiş, maddenin (3) ve (4) numaralı fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki (7), (8) ve (9) numaralı fıkralar eklenmiştir.

“3. Fon, her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır. 14 üncü maddenin (6) numaralı fıkrasının (b) bendi ile verilen yetkiler saklı kalmak kaydıyla, Fon kaynakları ile her türlü alacaklarının ve hisseleri kısmen veya tamamen fona intikal eden bankaların; yönetim ve denetimini doğrudan ya da dolaylı olarak tek başına veya birlikte elinde bulunduran ortaklarından, bu ortakların yönetim ve denetimini doğrudan ya da dolaylı olarak tek başına veya başkalarıyla birlikte elinde bulundukları şirketlerden, iştiraklerinden, yönetim ve denetim kurulu üyeleri, genel müdür ve yardımcıları, kredi komitesi başkan ve üyeleri ile imzaları bankayı ilzam eden memurları ve bunların eş ve çocuklarından olan alacakları, hisseleri fona intikal eden diğer bankaların bunlardan olan alacaklarından Fon tarafından devralınanlar ile (7) numaralı fıkranın (b) bendinde belirtilen Fon ve banka alacak-

ların takip ve tahsilinde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. Fon, devraldığı alacağın takibine, alacağın devralındığı gün itibarıyla banka defter, kayıt ve belgelerine göre anapara, her türlü faiz, komisyon ve sair giderlerin toplamından oluşan birikmiş alacak tutarı üzerinden başlar. Bu alacaklar, Fon tarafından devralındığı tarihten itibaren amme alacağı niteliğini kazanır ve birikmiş alacak tutarına, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen oranda gecikme zammı uygulanır. Ancak fon, alacağın devralındığı tarihten önce borçlu nezdinde 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre başlatılmış bulunan takipler ile alacağın tahsiline yönelik davalara kaldığı yerden devam edebileceği gibi, takibi devam ettirmekten ve/veya davanın takibinden vazgeçerek devraldığı alacağın kaldığı yerden 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre takip ve tahsiline de karar verebilir. Yukarıda sözü edilen vazgeçme, haktan feragati tazammun etmez. Fon, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun uyarınca takibine karar verdiği alacaklarına ilişkin her türlü teminatın paraya çevrilmesinde de anılan Kanun hükümlerini uygulayabilir. Fon, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun uygulamasında anılan Kanunun Maliye Bakanlığı, tahsil dairesi ve diğer makam, merci ve komisyonlara verdiği yetkileri kullanır. Bu yetkilerin kullanılmasına ilişkin esas ve usuller Fon yönetmeliğinde gösterilir. Fon, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre takip ve tahsiline karar verdiği alacaklarını kendi tahsil dairesince takip edebileceği gibi sözkonusu alacakların takip ve tahsilini borçlunun ikametgâhı veya kanunî merkezinin bulunduğu yer vergi dairesinden de isteyebilir. Fona borçlu olanların iflası halinde 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 221 inci maddesindeki iflas bürosu Fon temsilcisinin katılımıyla teşekkül eder. 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 223 üncü maddesindeki iflas idaresinin, fonun talep etmesi halinde üyelerinden biri veya ikisi, fonun göstereceği iki kat aday arasından icra tekkil mercii tarafından seçilir. Fon, bir üye seçtirmişse icra tekkil mercii diğer bir üyeyi alacak tutarı itibarıyla çoğunlukta olanların göstereceği iki aday arasından, bir üyeyi de alacaklı sayısı itibarıyla çoğunlukta olanların göstereceği adaylar arasından seçer. Fon iki üye seçtirmişse, diğer bir üye icra tekkil mercii tarafından alacaklı sayısı itibarıyla çoğunlukta olanların göstereceği iki aday arasından seçilir. Fon, devraldığı alacakla ilgili olarak iskonto da dahil olmak üzere her türlü tasarrufla bulunmaya, sulh olmaya, alacağına mahsuben menkul ve gayrimenkul mallar ile her türlü hak ve alacakları hiç bir sınırlamaya tâbi olmaksızın devralmaya yetkilidir. 5682 sayılı Pasaport Kanununun 22 nci maddesi hükümleri, fonun talebi üzerine fona borçlu olanlar ile tüzel kişi borçluların kanunî temsilcileri hakkında da uygulanır. Fon, 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanunu, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ve 832 sayılı Sayıştay Kanunu ile bunların ek ve değişikliklerine tâbi değildir.”

“4. Fon, Kurulca hazırlanacak Fon yönetmeliği dahilinde Kurum tarafından idare ve temsil olunur. Fonun karar organı, Kurul Başkanı, İkinci Başkan ve Kurulun kendi üyeleri arasından seçeceği üç üye ile Kurulca belirlenecek Fon Başkan Yardımcısı ve Kurum Başkan Yardımcısından oluşan Fon Yönetim Kuruludur.

Fon mevcudunun kullanılış usul ve esasları ile bu Kanunla Fona verilen yetkilerin kullanılmasına ilişkin usul ve esaslar Fon yönetmeliğinde gösterilir.”

“7. a) Fon, alacağının tahsili bakımından yarar görmesi halinde, 14 üncü maddenin (2) numaralı fıkrası kapsamında alınması istenen tedbirlerin kısmen veya tamamen alınmaması nedeniyle hakkında aynı maddenin (3) numaralı fıkrasına veya hakkında 14 üncü maddenin (4) numaralı fıkrasına

göre işlem yapılarak hisseleri kısmen veya tamamen kendisine intikal eden bir bankanın yönetim ve denetimini doğrudan veya dolaylı olarak tek başına veya birlikte elinde bulunduran tüzel kişi ortaklarının, hisselerinin % 10'undan fazlasına sahip olduğu iştiraklerinin, gerçek ve tüzel kişi ortaklarının yönetim ve denetimini doğrudan ya da dolaylı olarak tek başına veya başkalarıyla birlikte elinde bulundurdukları şirketlerin yönetim ve denetimini devralmaya veya yönetim, müdürler ve denetim kurulu üyelerinin tamamını veya bir kısmını, hisselerinin imtiyazlı olup olmadığına bakılmaksızın, görevden alarak veya üye sayısını artırarak bu kurullara üye atamaya yetkilidir.

b) Fon, hisseleri kısmen veya tamamen kendisine intikal eden bir bankanın yönetim ve denetimini doğrudan veya dolaylı olarak, tek başına veya birlikte elinde bulunduran ortaklarının veya yöneticilerinin, yönetim kurulu, kredi komiteleri, şubeler, diğer yetkili ve görevliler aracılığıyla veya sair suretlerle banka kaynaklarını ve varlıklarını doğrudan veya üçüncü kişilere rehnetmek, teminat göstermek, ekonomik gücü olmayan kişilere kredi vermek, karşılığında kredi temin etmek amacıyla kredi kullanılmak, yurt içi ve yurt dışı banka ve mali kuruluşlar nezdinde depo veya sair adlarla hesap açtırmak veya bu hesapları teminat göstermek ve sair şekillerde kullanmak suretiyle edindikleri veya bu suretle üçüncü kişilere edindirdikleri para, mal, her türlü hak ve alacaklarına tedbir koymaya ve muhafaza altına almaya yetkilidir. Tedbir, konulduğu tarihten itibaren altı ay içinde dava veya icra veya iflas takibine konu olmazsa kendiliğinden ortadan kalkar.

Dava konusu yapılan para, mal, hak ve alacakların, banka kaynaklarının veya varlıklarının bu bentte belirtildiği surette kullanılarak elde edildiğinin tespiti halinde, bunların rayiç değeri üzerinden alacağına ve/veya devraldığı zararlara mahsup edilmek üzere Fona devrine başkaca şart aranmaksızın mahkemece karar verilir.

(a) ve (b) bentlerindeki yetki, banka hisselerinin kısmen veya tamamen üçüncü kişilere satış, devir veya intikalinden sonra da kullanılabilir.

Fon tarafından bu fıkra hükümlerine istinaden tesis edilen işlemlere karşı mahkemelerce yürütmenin durdurulması kararı verilebilmesi için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (1), (2) ve (3) numaralı bentlerinde belirtilen nitelikte teminat gösterilmesi zorunludur.

Fon tarafından bu madde hükümlerine istinaden yapılacak işlemlerde 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri uygulanmaz. Bu işlemler her türlü vergi, resim ve harçtan istisna tutulur. Bu fıkra ile Fona tanınan yetkiler Fon tarafından başkaca bir işleme gerek olmaksızın Fonun karar alması ile tekemmül eder. Yapılan işlemlerden tescile tâbi olanlar Fonun talebi üzerine tescil ve gerektiğinde ilân olunur.

8. Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişiler, bu madde kapsamına giren işlemlerle sınırlı olmak üzere, Devletin güvenliği ve temel dış yararlarına karşı ağır sonuçlar doğuracak haller ile meslek sırrı, aile hayatının gizliliği ve savunma hakkına ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla, özel kanunlardaki yasaklayıcı ve sınırlayıcı hükümler dikkate alınmaksızın gizli dahi olsa Fon tarafından istenecek her türlü bilgiyi uygun süre ve ortamda, sürekli veya münferit olarak vermeye, istenecek defter ve belgeleri ibraz etmeye mecburdurlar.

9. a) Hisseleri kısmen veya tamamen Fona intikal eden bir bankanın alacaklarının Fon tarafından devralınması halinde, bu alacaklarla ilgili olarak, 3167 sayılı Çekle Ödemelerin Düzenlenmesi ve Çek Hamillerinin Korunması Hakkında Kanun ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunundan doğanlar dahil, açılmış veya açılacak her türlü ceza davalarına, alacağın devralındığı tarihten itibaren, suç-

tan zarar gören olarak, Fon, müdahil sıfatını kazanır. Bu davalara bağlı şahsi haklar dahi Fona ait olur.

b) Hisseleri kısmen veya tamamen Fona intikal eden bir bankanın alacaklarının Fon tarafından devralınması halinde, bu alacaklarla ilgili olarak, Fonun taraf olduğu icra takipleri ile icra takiplerinden kaynaklanan her türlü hukuk davalarının kısmen veya tamamen Fon aleyhine neticelenmesi halinde, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununda yazılı tazminat ve cezalar Fon hakkında uygulanmaz.

c) Hisseleri kısmen veya tamamen Fona intikal eden bir bankanın alacaklarının Fon tarafından devralınması halinde, bu alacaklarla ilgili olarak açılmış veya açılacak dava ve icra takiplerinde kanunlarda yazılı zamanaşımı ve hak düşürücü süreler dahil her türlü süre alacağın temlik edildiği tarihten itibaren Fon bakımından 9 ay süre ile durur.

d) Bu Kanunun uygulanmasına veya alacağın tahsiline ilişkin olarak Fonun 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre yapılan ihalelere iştiraklerinde teminat şartı aranmaz.”

MADDE 10. – 4389 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının dördüncü cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bankaların bu Kanun hükümlerine göre birleşme ve devirlerinde 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile devir veya birleşmeye konu bankaların toplam aktiflerinin sektör içindeki paylarının yüzde yirmiyi geçmemesi kaydıyla 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 7, 10 ve 11 inci maddeleri hükümleri uygulanmaz.”

MADDE 11. – 4389 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin (5) numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“5. Kurul Kararları ile Kurum ve Fonun Kurul kararlarına istinaden tesis ettiği eylem ve işlemlere karşı açılacak idarî davalar ilk derece mahkemesi olarak Danıştayda görülür.”

MADDE 12. – 4389 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde yer alan “8 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasındaki izin alınmaksızın yapılan pay devirlerinin pay defterine kaydedilmesi” ibaresi “8 inci maddesinin (2) numaralı fıkrası hükümlerine aykırılık” şeklinde değiştirilmiş ve fıkranın sonuna aşağıdaki paragraf eklenmiştir.

“Kurul, bu maddede yer alan para cezalarını, ilgili bankanın mali bünyesini ve/veya savunmasını dikkate almak suretiyle yarısına kadar indirmeye yetkilidir.”

MADDE 13. – 4389 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin (6) numaralı fıkrasının sonuna aşağıdaki paragraf ve maddeye aşağıdaki (7) numaralı fıkra eklenmiştir.

“Bu fıkra hükmü Kurul, Kurum, Fon Yönetim Kurulu ve Fonun bu Kanunda yazılı görevlere ilişkin karar, eylem ve işlemleri nedeniyle, kişilerin, uğradıkları zararlardan dolayı Kurul ve Fon Yönetim Kurulu üyeleri ile Kurum ve Fon personeli aleyhine açtıkları ve açacakları davalar hakkında da uygulanır.”

“7. a) Bu Kanunda belirtilen cezalara ilişkin suçlardan dolayı açılan ceza davalarında, gerekli görülen hallerde yaptırılacak bilirkişi incelemelerinde, bilirkişi nihai raporunu, dosyanın kendisine verildiği tarihten başlayarak üç ay içinde mahkemeye verir. Bu süre hâkim tarafından iki aya kadar uzatılabilir. Bu süre içerisinde de nihai rapor mahkemeye verilmediği takdirde görev, ücret ödenmaksızın bilirkişiden alınır ve yeni bilirkişi atanır. Bilirkişilik görevi bu şekilde kendisinden alınan kişiler, bir yıl süreyle hiçbir davada bilirkişi olarak atanamazlar. Bu kişiler, nihai raporların süresinde verilmemesinin sebep olduğu masrafları ödemeye ve ayrıca beşyüzmilyon liradan bir milyardeşyüzmilyon liraya kadar hafif para cezasına mahkûm edilirler. Dosyanın bilirkişiye tevdi tarihinde

dava zamanasını süresi durur. Bilirkişinin nihaî raporunu mahkemeye verdiği tarihten itibaren bu süre kaldığı yerden işlemeye devam eder.

b) Kurum, Fon ve temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimi veya hisseleri Fona ait olan bankalar ile tasfiyeleri Fon eliyle yürütülen bankaların iflas idareleri tarafından açılan hukuk davalarında gerekli görülen hallerde, yaptırılacak bilirkişi incelemelerinde, bilirkişi nihaî raporunu, dosyanın kendisine verildiği tarihten başlayarak üç ay içinde mahkemeye verir. Bu süre hâkim tarafından iki aya kadar uzatılabilir. Bu süre içerisinde de nihaî rapor mahkemeye verilmemiş takdirde görev, ücret ödenmeksizin bilirkişiden alınır ve yeni bilirkişi atanır. Bilirkişilik görevi bu şekilde kendisinden alınan kişiler, bir yıl süreyle hiçbir davada bilirkişi olarak atanamazlar. Bu kişiler, nihaî raporların süresinde verilmemesinin sebep olduğu masrafları ödemeye ve ayrıca beş-yüzmilyon liradan bir milyardebeşyüzmilyon liraya kadar hafif para cezasına mahkum ediliirler.”

MADDE 14. – 4389 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinin (d) bendinde yer alan “ilk iki yıl” ibaresi “ilk dört yıl” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 15. – 4389 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinin (h) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (j) bendinde yer alan “teminat” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve iflas idarelerinin mahkeme ilamını alması ve tebliğe çıkartması işlemlerinde karşı tarafa yükletilmiş olan harcın ödenmiş olması” ibaresi eklenmiş ve (c) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

“h) Bankalar ve özel finans kurumları iştirak tutarlarını 31.12.2009 tarihine kadar bu Kanun hükümlerine uygun hale getirmek zorundadırlar.”

GEÇİCİ MADDE 1. – 4389 sayılı Bankalar Kanununa, bu Kanunun 8 inci maddesinin (b) ve (d) bentleri ve 9 uncu maddesiyle eklenen hükümler ile 4389 sayılı Bankalar Kanununun bu Kanunun 8 inci maddesinin (a) bendi ve 9 uncu maddesiyle değiştirilen hükümleri, bu değişikliklerin yürürlüğe girdiği tarihte temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimleri veya hisseleri kısmen veya tamamen Fona intikal eden bankalar, bunların iştirakleri, bankanın yönetim ve denetimini doğrudan ya da dolaylı olarak tek başına veya birlikte elinde bulunduran ortakları ve ortakların yönetim ve denetimini doğrudan ya da dolaylı olarak tek başına veya başkalarıyla birlikte elinde bulundurdukları şirketler, yönetim ve denetim kurulu üyeleri, genel müdür ve yardımcıları, kredi komitesi başkan ve üyeleri ile imzaları bankayı ilzam eden memurları ve bunların eş ve çocuklarından olan alacakları ile hisseleri Fona intikal eden diğer bankaların bunlardan olan alacakları ile söz konusu bankaların kaynaklarını doğrudan veya dolaylı olarak kullanmak suretiyle sahip olunan para, mal, her türlü hak ve alacaklar hakkında da uygulanır.

MADDE 16. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 17. — Bu Kanun hükümleri Bakanlar Kurulu yürütür.

Bülent Ecevit

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

D. Bahçeli

Devlet Bakanı V.

N. Çağan

Devlet Bakanı

Prof. Dr. Ş. S. Gürel

Devlet Bakanı

M. Yılmaz

Devlet Bakanı

H. Gemici

Devlet Bakanı

F. Ünlü

Adalet Bakanı

Prof. Dr. H. S. Türk

Dışişleri Bakanı

I. Cem

Bayındırlık ve İskân Bakanı

K. Aydın

Tarım ve Köyişleri Bakanı

Prof. Dr. H. Y. Gökalp

En. ve Tab. Kay. Bakanı

M. C. Erstimer

Orman Bakanı

Prof. Dr. N. Çağan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

H. H. Özkan

Devlet Bakanı

Prof. Dr. T. Toskay

Devlet Bakanı

F. Bal

Devlet Bakanı

Prof. Dr. R. Mirzaoğlu

Devlet Bakanı

Prof. Dr. Ş. Üşenmez

Devlet Bakanı

Prof. Dr. A. Çay

Millî Savunma Bakanı

S. Çakmakoğlu

Maliye Bakanı

S. Oral

Sağlık Bakanı

Doç. Dr. O. Durmuş

Çalışma ve Sos. Gtív. Bakanı

Y. Okuyan

Kültür Bakanı

M. İ. Talay

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

M. Yılmaz

Devlet Bakanı

M. Keçeciler

Devlet Bakanı

Y. Yalova

Devlet Bakanı

R. K. Yücelen

Devlet Bakanı

E. S. Gaydalı

Devlet Bakanı

R. Önal

İçişleri Bakanı

S. Tantan

Millî Eğitim Bakanı

M. Bostancıoğlu

Ulaştırma Bakanı

Prof. Dr. E. Öksüz

Sanayi ve Ticaret Bakanı

A. K. Tanrıkulu

Turizm Bakanı

E. Mumcu

Çevre Bakanı

F. Aytekin

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN
BANKALAR KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN
KANUN TASARISI

MADDE 1- 18/6/1999 tarihli ve 4389 sayılı Bankalar Kanununun 2 nci maddesinde yer alan "Ödenmiş sermaye" tanımından "üç aylık hesap özetlerindeki", "Yedek akçeler" tanımından da "ve üç aylık hesap özetlerinde görülen" ibareleri çıkarılmış, Özkaynak tanımı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye bu tanımdan sonra gelmek üzere aşağıdaki "Konsolide özkaynak" tanımı eklenmiştir.

"Özkaynak:Esas, unsur ve oranları, uluslararası standartlar da dikkate alınmak suretiyle Kurulca belirlenmek üzere, anasermaye ve katkı sermaye toplamı ile bu toplandan sermayeden indirilecek değerlerin düşülmesi sonucu bulunacak tutarı,"

"Konsolide özkaynak; Konsolide esasa göre uygulanacak kredi sınırları ile standart oranların hesaplanmasında dikkate alınmak üzere, Kurulca belirlenen kaynaklar toplamı,"

MADDE 2- 4389 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinin sonuna aşağıdaki paragraf eklenmiştir.

"Kamu kurum ve kuruluşlarının personeli iken Kurumda görev alanlar istekleri halinde geldikleri kurumlarda durumlarına uygun bir göreve atanırlar. Bu takdirde, Kurumda geçirdikleri süreler tabi oldukları kanun hükümlerine göre hizmetlerinde değerlendirilir. Bu hükümler, akademik unvanların kazanılması için gerekli şartlar saklı kalmak üzere üniversitelerden gelen personel hakkında da uygulanır."

MADDE 3- 4389 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (b) bendinin (bd) alt bendine "beş yıldan fazla hapis" ibaresinden sonra gelmek üzere "cezasıyla cezalandırılmamış olması veya bu Kanunun 22 inci maddesi hükümlerine muhalefet," ibaresi eklenmiştir.

MADDE 4- 4389 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, fıkraya (b) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki (c) bendi eklenmiş, (c) bendi mülga (d) bendinin yerine (d) bendi olarak teselsül ettirilmiş ve fıkranın sonuna aşağıdaki (e) bendi eklenmiştir.

"b) Sermayenin doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on ve daha fazlasına veya bu oranın altında olsa dahi yönetim veya denetim kurullarına üye belirleme imtiyazı veren hisse senetlerine sahip olan ortakların kurucularda aranan nitelikleri taşıması şarttır."

"c) Kurucularda aranan nitelikleri kaybeden ortaklar ile Kurulun iznini almadan pay edinen ortaklar temettü dışındaki ortaklık haklarından yararlanamaz. Bu halde diğer ortaklık hakları Fon tarafından kullanılır. Bu hüküm, münhasıran, hakkında 14 üncü maddenin (1) ve (2) numaralı fıkrası hükümleri uygulanan bir bankada pay sahibi olmaları nedeniyle kurucularda aranan nitelikleri kaybeden ortaklar hakkında uygulanmaz."

"e) Bankaların yönetimi ve denetiminin doğrudan ya da dolaylı olarak başka bir sermaye grubuna geçmesine yol açan hisse devir ve edinim izinlerinde, banka ödenmiş sermayesinin, izin tarihinden itibaren bir yıl içinde 7 nci maddenin (2) numaralı fıkrasının (d) bendinde belirtilen tutara, yükseltilmesi şarttır."

MADDE 5- 4389 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinin ilk cümlesi ile (5) numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bankaların yönetim kurulu üyeleri ile yurtdışında kurulu bankaların Türkiye'deki şubelerinin müdürler kurulu başkan ve üyeleri, seçilmeleri veya atanmalarından sonra yerel ticaret mahkemesi huzurunda yemin etmekle yükümlüdürler."

"5. a) Bu Kanun hükümlerine aykırı hareketlerinden dolayı hapis veya bir defadan fazla ağır para cezası ile cezalandırılan kimseler, durumları bu Kanunun 7 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasının, (be) alt bendi hükmü hariç olmak üzere (b) bendine uymayanlar hiç bir bankada yönetim kurulu başkanı, üyesi, denetçi, genel müdür, genel müdür yardımcısı veya birinci derecede imza yetkisini haiz görevli olarak çalıştırılmazlar. Bankalar bu gibi kimselerin imza yetkilerini derhal kaldırmak zorundadırlar. Bu bent hükmü, haklarında 14 üncü maddenin (1) ve (2) numaralı fıkrası hükümleri uygulanan bir bankada pay sahibi olmaları nedeniyle durumları 7 nci maddenin (2) numaralı fıkrasının (b) bendine uymayan kişiler hakkında uygulanmaz.

b) Yapılan denetlemeler sonucunda, bu Kanun veya ilgili diğer mevzuat hükümlerini ihlal ettikleri ve bankanın emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye düşürdükleri tespit edilen banka mensuplarının, haklarında kanuni kovuşturma istenmesini müteakip Kurulun talebi üzerine geçici olarak imza yetkilerinin kaldırılması zorunludur. Bu kimseler Kurulun izni olmadıkça imza yetkisini haiz personel olarak hiç bir bankada çalıştırılmazlar."

MADDE 6- 4389 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin (1) ve (3) numaralı fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, mülga (4) numaralı fıkrası ile (6) numaralı fıkrasının mülga (g) bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş ve 12 numaralı fıkrasının son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"1. Bir bankanın vereceği nakdi krediler ile teminat mektupları, kefaletler, aval, ciro ve kabul-ler gibi gayrinakdi krediler, satın alacağı tahvil ve benzeri sermaye piyasası araçları, tevdiatta bulunmak suretiyle ya da herhangi bir şekil ve surette vereceği ödünçler, varlıkların vadeli satışından doğan alacaklar, vadesi geçmiş nakdi krediler, gayrinakdi kredilerin nakde tahvil olan bedelleri, vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri ile benzeri diğer sözleşmeler ve ortaklık payları izlendikleri hesaba bakılmaksızın bu Kanun uygulamasında kredi sayılır."

"3. Bu Kanun uygulamasında dolaylı pay sahipliği, dolaylı kredi ve dolaylı iştirak tanımları ile kredi sınırlarının hesabında gayrinakdi kredilerin dikkate alınma oranları, ortaklık payları ile vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri ile benzeri diğer sözleşmelerin kredi sınırlarının hesabında dikkate alınma oran, esas ve usulleri Kurulca belirlenir."

"4. Bu maddedeki sınırlar, Kurulca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde konsolide esasa göre de hesaplanır ve uygulanır."

"g) Özkaynak hesabında indirilecek değer olarak dikkate alınan işlemler"

"Bankaların, bu fıkra uyarınca ayırdıkları özel karşılıkların tamamı, ayırdıkları yılda kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak kabul edilir."

MADDE 7- 4389 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasına aşağıdaki bent (a) bendi olarak eklenmiş ve mevcut (a), (b), (c) ve (d) bentleri, (b), (c), (d) ve (e) bentleri olarak teselsül ettirilmiştir.

"a) 11 inci madde hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bankalar, ana faaliyet konuları para ve sermaye piyasaları ile sigortacılık olan ve bu konulardaki özel kanunlara göre izin ve ruhsat ile faaliyet gösteren mali kurumlar dışındaki bir ortaklığa, kendi özkaynaklarının en fazla yüzde onbeşi oranında iştirak edebilirler. Bu iştiraklerin toplam tutarı banka özkaynaklarının yüzde altmışını aşamaz. İştirak olunan ortaklığın sermayesinin yüzde onundan az olan iştirak tutarları ve bedelsiz edinilen

iştirak payları ile iştirak paylarının herhangi bir fon çıkışı gerektirmeyen değer artışları bu sınırların hesabında dikkate alınmaz."

MADDE 8- 4389 Sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin; (5) numaralı fıkrasının (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, bu bentten sonra gelmek üzere aşağıdaki (d) bendi eklenmiş, (6) numaralı fıkrasının (b) bendinde yer alan "vadeleri uzatılmak kaydıyla borçlarını garanti etmeye" ibaresi, "banka kayıtlarına göre gerçek bir muameleyle dayandığı tespit edilen doğmuş veya doğacak borçlarını garanti etmeye" şeklinde değiştirilmiş ve (7) numaralı fıkrasına ikinci bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiştir.

"c) Bu Kanun hükümlerine göre temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimleri veya hisseleri Fona intikal eden bankaların, tasfiyeleri Fon eliyle yürütülen bankaların iflas idarelerinin ve Fonun, alacaklarını dava veya takip yoluyla tahsil etme cihetine gitmeleri halinde, 492 sayılı Harçlar Kanununun 2 nci, 23 üncü, 29 uncu maddeleri ve 2548 sayılı Cezaevleri ile Mahkeme Binaları İnşası Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkumlara Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında Kanunun 1 inci maddesi hükümleri uygulanmaz. Bu bankalar ile tasfiyeleri Fon eliyle yürütülen bankaların iflas idarelerinin ve Fonun, mahkeme ilamını alması ve tebliğe çıkartması işlemlerinde karşı tarafa yükletilmiş olan harcın ödenmiş olması ve her türlü ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz taleplerinde teminat şartı aranmaz. Bu alacaklara ilişkin davalarda 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun seri muhakeme usulü hükümleri uygulanır."

"d) Bankalar ile Fon ve bankaların iflas idareleri tarafından açılacak hukuk davalarına asliye ticaret mahkemesi tarafından bakılır. O yerde, birden fazla asliye ticaret mahkemesi bulunması halinde, bu davalar (1) numaralı asliye ticaret mahkemesinde görülür.

Bankalar ile Fon ve bankaların iflas idareleri tarafından muamele merkezi veya ikametgahı İstanbul ili sınırları içinde olan kişiler aleyhine açılacak hukuk davaları ile borçlular hakkında açılacak iflas davalarına İstanbul (1) numaralı Asliye Ticaret Mahkemesi tarafından bakılır. İflas davası açılması halinde, bu mahkeme, hakkında iflası istenen borçlunun muamele merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesine borçlu aleyhine iflas davası açıldığını bildirir."

"Hisseleri kısmen veya tamamen Fona ait olan bir bankanın hisselerinin üçüncü kişilere devir veya intikali halinde banka tarafından, bankanın eski ortakları, yöneticileri ve denetçileri hakkında açılmış olan dava ve takiplere Fon tarafından kanuni halef sıfatıyla kaldığı yerden devam olunur. Bu dava ve takipler sonucunda hükümlenilecek tutarlar Fona ait olur.

MADDE 9- 4389 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasının son paragrafında yer alan "uzun vadeli" ibaresi çıkarılmış, fıkranın sonuna "Hazine Müsteşarlığınca Fona ikrazen ihraç edilmiş bulunan Devlet İç Borçlanma Senetlerinden doğan borçlar Bakanlar Kurulu Kararı ile tasfiye edilebilir." cümlesi eklenmiş, maddenin (3) ve (4) numaralı fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki (7) ,(8) ve (9) numaralı fıkralar eklenmiştir.

"3. Fon her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır. 14 üncü maddenin (6) numaralı fıkrasının (b) bendi ile verilen yetkiler saklı kalmak kaydıyla, Fon kaynakları ile her türlü alacaklarının ve hisseleri kısmen veya tamamen Fona intikal eden bankaların; yönetim ve denetimini doğrudan ya da dolaylı olarak tek başına veya birlikte elinde bulunduran ortaklarından, bu ortakların yönetim ve denetimini doğrudan ya da dolaylı olarak tek başına veya başkalarıyla birlikte elinde bulundukları şirketlerden ve iştiraklerinden, yönetim ve denetim kurulu üyeleri, genel müdür ve yardımcıları, kredi komitesi başkan ve üyeleri ile imzaları bankayı ilzam eden memurları ve bunların eş ve çocuklarından olan alacakları ile hisseleri Fona intikal eden diğer bankaların bunlardan olan alacakların-

dan Fon tarafından devralınanlar ile (7) numaralı fıkranın (b) bendinde belirtilen kişilere ait olup Fon tarafından devralınan alacakların takip ve tahsilinde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. Fon, devraldığı alacağın takibine, alacağın devralındığı gün itibariyle banka defter, kayıt ve belgelerine göre anapara, her türlü faiz, komisyon ve sair giderlerin toplamından oluşan birikmiş alacak tutarı üzerinden başlar. Bu alacaklar, Fon tarafından devralındığı tarihten itibaren amme alacağı niteliğini kazanır ve birikmiş alacak tutarına, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 51 inci maddesinde belirtilen oranda gecikme zammı uygulanır. Ancak Fon, her türlü alacakları ve devraldığı alacaklarla ilgili olarak borçlu aleyhine 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre başlatılmış bulunan takipler ile alacağın tahsiline yönelik davalara kaldığı yerden devam edebileceği gibi, takibi devam ettirmekten ve/veya davanın takibinden sarfinazar ederek devraldığı alacağın kaldığı yerden 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre takip ve tahsiline de karar verebilir. Yukarıda sözü edilen sarfinazar, haktan feragati tazammun etmez. Fon, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun uyarınca takibine karar verdiği alacaklarına ilişkin her türlü teminatın paraya çevrilmesinde de anılan Kanun hükümlerini uygulayabilir. Fon 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun uygulamasında anılan Kanunun Maliye Bakanlığı, tahsil dairesi ve diğer makam, merci ve komisyonlara verdiği yetkileri kullanır. Bu yetkilerin kullanılmasına ilişkin esas ve usuller Fon Yönetmeliğinde gösterilir. Fona borçlu olanların iflası halinde 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 221 inci maddesindeki iflas bürosu Fon temsilcisinin katılımıyla teşekkül eder. 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 223 üncü maddesindeki iflas idaresinin, Fonun talep etmesi halinde üyelerinden biri veya ikisi, Fonun göstereceği iki kat aday arasından icra tetkik mercii tarafından seçilir. Fon, bir üye seçtirmişse icra tetkik mercii diğer bir üyeyi alacak tutarı itibariyle çoğunlukta olanların göstereceği iki aday arasından, bir üyeyi de alacaklı sayısı itibariyle çoğunlukta olanların göstereceği adaylar arasından seçer. Fon iki üye seçtirmişse, diğer bir üye icra tetkik mercii tarafından alacaklı sayısı itibariyle çoğunlukta olanların göstereceği iki aday arasından seçilir. Fon, devraldığı alacakla ilgili olarak iskonto da dahil olmak üzere her türlü tasarrufla bulunmaya, sulh olmaya, alacağına mahsuben menkul ve gayrimenkul mallar ile her türlü hak ve alacakları hiçbir sınırlamaya tabi olmaksızın devralmaya yetkilidir. 5682 sayılı Pasaport Kanununun 22 nci maddesi hükümleri, Fonun talebi üzerine Fona borçlu olanlar ile tüzel kişi borçluların kanuni temsilcileri hakkında da uygulanır. Fon, 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ve 832 sayılı Sayıştay Kanunu ile bunların ek ve değişikliklerine tabi değildir."

"4. Fon, Kurulca hazırlanacak Fon yönetmeliği dahilinde Kurum tarafından idare ve temsil olunur. Fonun karar organı, Kurul Başkanı, İkinci Başkan ve Kurulun kendi üyeleri arasından seçeceği üç üye ile Kurulca belirlenecek Fon Başkan Yardımcısı ve Kurum Başkan Yardımcısından oluşan Fon Yönetim Kuruludur.

Fon mevcudunun kullanılış usul ve esasları ile bu Kanunla Fona verilen yetkilerin kullanılmasına ilişkin usul ve esaslar Fon yönetmeliğinde gösterilir."

"7. a) Fon, alacağının tahsili bakımından yarar görmesi halinde, hisseleri kısmen veya tamamen kendisine intikal eden bir bankanın yönetim ve denetimine sahip olduğu iştiraklerinin, bu bankanın yönetim ve denetimini doğrudan veya dolaylı olarak tek başına veya birlikte elinde bulunduran tüzel kişi ortaklarının, gerçek ve tüzel kişi ortaklarının yönetim ve denetimini doğrudan ya da dolaylı olarak tek başına veya birlikte elinde bulundurdıkları şirketlerin, temettü hariç ortaklık

hakları ile yönetim ve denetimini devralmaya veya yönetim, müdürler ve denetim kurulu üyelerinin tamamını veya bir kısmını, hisselerinin intiyazlı olup olmadığına bakılmaksızın, görevden alarak veya üye sayısını artırarak bu kurullara üye atamaya yetkilidir. Bu hüküm, bankanın yönetim ve denetimini doğrudan ya da dolaylı olarak, tek başına veya birlikte elinde bulunduran ortakların, banka kaynaklarını bankanın emin şekilde çalışmasını tehlikeye düşürecek biçimde doğrudan veya dolaylı olarak kendi lehlerine kullandıkları veya bankayı bu suretle zarara uğrattıklarının tespiti halinde uygulanır."

b) Hisseleri kısmen veya tamamen Fona intikal eden bir bankanın yönetim ve denetimini doğrudan veya dolaylı olarak tek başına veya birlikte elinde bulunduran ortaklarının veya yöneticilerinin, yönetim kurulu, kredi komiteleri, şubeler, diğer yetkili ve görevliler aracılığıyla veya sair suretlerle banka kaynaklarını ve varlıklarını doğrudan veya üçüncü kişilere rehnetmek, teminat göstermek, ekonomik gücü olmayan kişilere kredi vermek, karşılığında kredi temin etmek amacıyla kredi kullanılmak, yurtiçi veya yurtdışı banka ve mali kuruluşlar nezdinde depo veya sair adlarla hesap açtırmak veya bu hesapları teminat göstermek ve sair şekillerde kullanmak suretiyle veya başkaca dolanlı işlemlerle edindikleri veya bu suretle üçüncü kişilere edindirdikleri para, mal, her türlü hak ve alacakların temininde kullanılan banka kaynakları ve varlıkları nedeniyle doğan alacak Fon alacağı sayılır. Bu alacaklar hakkında 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. Fon, bu para, mal, her türlü hak ve alacaklara ihtiyati haciz koymaya, muhafaza altına almaya ve bunlardan değeri Fon tarafından belirlenemeyenleri 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 72 nci maddesine göre kurulan Takdir Komisyonlarının Fon tarafından belirlenecek kurum ve kuruluşlarca hazırlanacak raporları da dikkate alarak tespit edeceği değeri üzerinden, alacağına ve/veya bu bankaların Fon tarafından devralınan zararlarına mahsuben devralmaya yetkilidir. Bu alacaklara zararın ve/veya alacağın doğmasına sebebiyet veren haksız işlemin yapıldığı tarihten itibaren 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen oranda gecikme zammı uygulanır.

(a) ve (b) bentlerindeki yetki, banka hisselerinin kısmen veya tamamen üçüncü kişilere satış, devir veya intikalinden sonra da kullanılabilir.

Fon tarafından bu fıkra hükümlerine istinaden tesis edilen işlemlere karşı idari yargı mercilerinde açılan davalarda mahkemelerce yürütmenin durdurulması kararı verilebilmesi için teminat aranmaz.

Fon tarafından bu madde hükümlerine istinaden yapılacak işlemlerde 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri uygulanmaz. Bu işlemler her türlü vergi, resim ve harçtan istisna tutulur. Bu fıkra ile Fona tanınan yetkiler Fon tarafından başkaca bir işleme gerek olmaksızın Fonun karar alması ile tekemmül eder. Yapılan işlemlerden tescile tabi olanlar Fonun talebi üzerine tescil ve gerektiğinde ilan olunur.

"8. Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişiler, bu madde kapsamına giren işlemlerle sınırlı olmak üzere, devletin güvenliği ve temel dış yararlarına karşı ağır sonuçlar doğuracak haller ile meslek sırrı, aile hayatının gizliliği ve savunma hakkına ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla, özel kanunlardaki yasaklayıcı ve sınırlayıcı hükümler dikkate alınmaksızın gizli dahi olsa Fon tarafından istenecek her türlü bilgiyi uygun süre ve ortamda, sürekli veya münferit olarak vermeye, istenecek defter ve belgeleri ibraz etmeye mecburdurlar."

"9. a) Hisseleri kısmen veya tamamen Fona intikal eden bir bankanın alacaklarının Fon tarafından devralınması halinde, bu alacaklarla ilgili olarak, 3167 sayılı Çekle Ödemelerin Düzenlenmesi

ve Çek Hamillerinin Korunması Hakkında Kanun ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunundan doğanlar dahil, açılmış veya açılacak her türlü ceza davalarında, alacağın devralındığı tarihten itibaren, suçtan zarar gören olarak, Fon müdahil sıfatını kazanır. Bu davalara bağlı şahsi haklar dahi Fona ait olur.

b) Hisseleri kısmen veya tamamen Fona intikal eden bir bankanın alacaklarının Fon tarafından devralınması halinde, bu alacaklarla ilgili olarak, Fonun taraf olduğu icra takipleri ile icra takiplerinden kaynaklanan her türlü hukuk davalarının kısmen veya tamamen Fon aleyhine neticelenmesi halinde, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununda yazılı tazminat ve cezalar Fon hakkında uygulanmaz.

c) Hisseleri kısmen veya tamamen Fona intikal eden bir bankanın alacaklarının Fon tarafından devralınması halinde, bu alacaklarla ilgili olarak açılmış veya açılacak dava ve icra takiplerinde kanunlarda yazılı zamanaşımı ve hak düşürücü süreler dahil her türlü süre alacağın temlik edildiği tarihten itibaren Fon bakımından 9 ay süre ile durur.

d) Bu Kanunun uygulanmasına veya alacağın tahsiline ilişkin olarak Fonun 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre yapılan ihalelere iştiraklerinde teminat şartı aranmaz."

MADDE 10- 4389 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının dördüncü cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bankaların bu Kanun hükümlerine göre birleşme ve devirlerinde 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile devir veya birleşmeye konu bankaların toplam aktiflerinin sektör içindeki paylarının yüzde yirmiyi geçmemesi kaydıyla 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 7, 10 ve 11 inci maddeleri hükümleri uygulanmaz."

MADDE 11-4389 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin (5) ve (6) numaralı fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"5. Kurul kararlarına karşı açılacak idari davalar ilk derece mahkemesi olarak Danıştayda görülür."

"6. a) Bu Kanunun 10 uncu maddesinin (2) ve (3) numaralı fıkraları, 14 üncü maddesinin (5), (6) ve (7) numaralı fıkraları, 15, 16, 17 ve 19 uncu maddeleri ile 20 nci maddesinin (2) numaralı fıkrası hükümleri dışındaki diğer maddeleri, mevduat toplama yetkisi bulunmayan ancak, özel cari hesaplar ve kâr ve zarara katılma hakkı veren hesaplar yoluyla fon toplayan, ekonomik faaliyetleri ekipman veya emtia temini veya kiralanması veya ortak yatırımlar yoluyla finanse eden özel finans kurumları bakımından da uygulanır. Bu Kanunun 12 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasındaki yasak ve sınırlamalar, özel finans kurumlarının üçüncü kişilere finansman sağlamaya yönelik faaliyetleri bakımından uygulanmaz. Kurum bu Kanun hükümleri çerçevesinde bu kurumlara ilişkin kâr ve zarara katılma hakkı veren hesapların özelliklerini de dikkate alarak her türlü düzenleme yapmaya yetkilidir. Ancak, Kurum bu Kanunun 14 üncü maddesinin (3) ve (4) numaralı fıkralarında belirtilen durumları tespit ettiği takdirde, özel finans kurumunun faaliyet izni Kurulun en az beş üyesinin aynı yöndeki oyuyla alınmış kararıyla kaldırılır.

Özel finans kurumları açısından emtia veya gayrimenkullerin finansal kiralanması ya da kâr ve zarara katılma ve benzeri yöntemlerle yapılan her türlü finansman faaliyetleri de bu Kanuna göre kredi olarak addolunur.

Bu Kanunun 21, 22 ve 23 üncü maddelerinde yer alan ceza hükümleri, özel finans kurumları ve görevlileri ile 22 nci maddenin (3), (6), (7), (8) ve (9) numaralı fıkralarında yazılı suçları özel finans kurumlarına karşı işleyen kişiler için de uygulanır. 22 nci maddenin (1) numaralı fıkrası, bu

Kanuna göre alınması gereken izinleri almaksızın özel finans kurumlarına münhasır işlemler ile uğraşan veya özel cari hesaplar ve kâr ve zarara katılma hakkı veren hesaplar yoluyla fon toplayan veya ticaret unvanları, her türlü belgeleri, ilan ve reklamları veya kamuoyuna yaptıkları açıklamalarda özel finans kurumu adını kullanan, özel cari hesaplar ve kâr ve zarara katılma hakkı veren hesaplar yoluyla fon topladıkları, özel finans kurumlarına münhasır işlemler ile uğraştıkları izlenimini yaratacak söz ve deyimleri kullanan gerçek kişiler ile tüzel kişilerin görevlilerini de kapsar. 22 nci maddenin (2) numaralı fıkrasının ilk cümlesi, özel cari hesap sahiplerinin tasarruflarını ve açılan hesaba göre kâr ve zarara katılma hesap sahiplerine ödenmesi icap eden tutarları geri almalarını kasıtlı olarak engelleyen özel finans kurumlarının görevli veya ilgili mensupları hakkında da uygulanır.

b) Kanun ve ilgili diğer mevzuat çerçevesinde özel finans kurumlarının faaliyetlerine uygun şekilde çalışmalarını ve mesleğin gelişmesini temin etmek, mali kurum olmanın gerektirdiği vakar, disiplin ve birlik içinde ekonominin ihtiyaçlarına uygun olarak çalışmalarını sağlamak, özel finans kurumları arasındaki haksız rekabeti önlemek amacıyla gerekli her türlü tedbiri almak ve uygulamak, ilan ve reklamlarında özel finans kurumlarının uyacakları esas ve şartları tür, şekil, nitelik ve miktarları itibarıyla Kurumun uygun görüşünü alarak tespit etmek ve bu Kanun ile kendisine verilen diğer işleri yapmak üzere tüzel kişiliği haiz ve kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olan Özel Finans Kurumları Birliği kurulmuştur. Özel finans kurumları, faaliyet izni aldıkları tarihten itibaren bir ay içinde Birliğe üye olmak zorundadır.

Birlik, özel finans kurumları ile ilgili mevzuatı ve aldığı karar ve önlemlerin uygulanmasını takip eder ve Kurumca alınması istenen tedbirleri alır.

Birliğin organları, çalışma esasları ve faaliyetlerinin kapsamı Kurulun, Birliğin görüşünü alarak yapacağı öneri üzerine Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulacak Birlik Statüsünde gösterilir. Özel finans kurumları, Birlik Statüsüne ve Birlik tarafından alınacak karar ve tedbirlere uymak zorundadır. Birliğin giderleri, Birlik Statüsü gereğince tespit olunan oy sayısına göre özel finans kurumlarına dağıtılır. Özel finans kurumları, kendilerine düşen masraf paylarını statüde belirtilen süre içinde yatırmak zorundadırlar. Masraf iştirak payları belirlenen süre içinde ödenmediği takdirde Birlik tarafından icra yoluyla tahsil olunur. Masraf iştirak paylarının ödenmesine dair kararlar 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 68 inci maddesinde yazılı resmi belge niteliğindedir.

Birliğin organ seçimleri bu Kanunda öngörülen esaslar çerçevesinde gizli oyla ve yargı gözetimi altında gerçekleştirilir. Seçim yapılacak genel kurul toplantısından en az onbeş gün önce seçimlere katılacak üye kuruluşları ve temsilcilerini belirleyen liste, toplantının gündemini, yerini, gününü, saatini ve çoğunluk olmadığı takdirde yapılacak ikinci toplantıya ilişkin hususları belirten bir yazı ile birlikte üç nüsha olarak Yüksek Seçim Kurulunca belirlenecek seçim kurulu başkanı hakime tevdi edilir. Hakim gerekli incelemeyi yaparak listeyi ve diğer hususları onaylar, bir sandık kurulu başkanı ve iki sandık kurulu üyesi ile bunlar için birer yedek üye atar. Oy verme işlemi gizli oy, açık sayım ilkelerine göre yapılır. Seçim süresinin sonunda seçim sonuçları tutanakla tespit edilip seçim sandık kurulu başkanı ve üyeleri tarafından imzalanır. Tutanağın düzenlenmesinden itibaren iki gün içinde seçimlere yapılacak her türlü itirazlar hakim tarafından aynı gün incelenir ve kesin olarak karara bağlanır.

Birliğin aldığı genel ya da özel nitelikteki karar ve tedbirlere zamanında ve tam olarak uymayan üyeler hakkında Birlik Yönetim Kurulunca bir milyar liraya kadar para cezası uygulanabilir. Birlik, cezaları ilgilie tebliğ eder ve tahsil olunan cezalar Güvence Fonuna gelir kaydedilir. Bu fik-

rada yer alan maktu para cezası, her yılın Ocak ayından geçerli olmak üzere 213 Sayılı Vergi Usul Kanununun Mükerrer 298 inci maddesi uyarınca tespit edilecek yeniden değerlendirme oranı kadar artırılmak suretiyle bulunacak tutar üzerinden uygulanır.

Birlik, özel cari hesaplar ve kâr ve zarara katılma hesabı sahibi gerçek kişilerin özel finans kurumlarındaki tasarruflarını güvence altına almak amacıyla, "Güvence Fonu" kurmakla görevli ve yetkilidir.

c) Özel finans kurumlarında gerçek kişiler adına açılan özel cari hesaplarda ve kâr ve zarara katılma hesaplarında toplanan tasarrufların güvence altına alınması amacıyla Birlik bünyesinde oluşturulan Güvence Fonu, Birlik tarafından hazırlanarak yürürlüğe konulacak Güvence Fonu Yönetmeliği dahilinde, Birlik tarafından idare olunur. Güvence Fonu mevcudunun kullanılış şekli ve esasları ile özel finans kurumları nezdindeki, güvenceye tabi olacak özel cari hesaplar ve kâr ve zarara katılma hesaplarına ait tasarrufların kapsamı, tutarı, güvence priminin tarifesi ile tahsil zamanı, şekli ve diğer hususlar Güvence Fonu Yönetmeliğinde gösterilir. Özel finans kurumları, nezdlerindeki özel cari hesaplar ve kâr ve zarara katılma hesaplarına ait tutarları bu kapsam ve şartlar dahilinde sigorta ettirmek zorundadır. Kurum, Güvence Fonu üzerinde her türlü denetimi yapmaya yetkilidir.

Güvence Fonunun kaynakları; güvence primlerinden, 10 uncu maddeye göre zamanasımına uğrayan, özel finans kurumları nezdindeki hesap, emanet ve alacaklardan, kuruluş izni verilen özel finans kurumlarının kurucularının, 7 nci maddenin (2) numaralı fıkrasının (d) bendinde belirtilen asgari sermayenin yüzde onu tutarında Güvence Fonuna yatıracakları sisteme giriş payından, 8 inci maddesinin (2) numaralı fıkrası hükümleri çerçevesinde, devralan bakımından verilen hisse devir izinlerinde, özel finans kurumunun sermayesini temsil eden hisseleri devralan ortaklar tarafından, devralınan hisselerin nominal bedelinin veya borsa değeri daha yüksek olduğu takdirde borsa değerinin yüzde biri oranında Güvence Fonuna yatırılacak tutarlardan, bu Kanun hükümlerine aykırılık dolayısıyla özel finans kurumlarının görevli ve ilgili mensupları ile özel finans kurumlarına karşı işlenen suçlardan dolayı üçüncü kişilere hükmolunacak adli para cezaları ile özel finans kurumlarına uygulanacak idari para cezalarının yüzde ellisinden ve Güvence Fonu mevcudunun gelirleri ile sair gelirlerden oluşur.

Bir özel finans kurumunun sermayesinin yüzde on ve daha fazlasına sahip ortakları ile yönetim kurulu başkan ve üyelerinin, genel müdür ve yardımcılarının, kredi açmaya yetkili memurlarının, denetçilerinin ve bunların ana, baba, eş ve çocuklarının o özel finans kurumundaki özel cari hesaplar ve kâr ve zarara katılma hesaplarında bulunan tasarrufları güvenceye tabi değildir.

Özel finans kurumlarınca Güvence Fonuna ödenen primler kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider kabul edilir.

d) Bu Kanunun 14 üncü maddesinin (3) numaralı fıkrasına göre faaliyet izni kaldırılan özel finans kurumunun yönetim ve denetimi Birlik tarafından atanan ve beş kişiden oluşan Tasfiye Kuruluna intikal eder. Faaliyet izninin kaldırılmasına ilişkin Kurul Kararının Resmi Gazetede yayımlandığı tarihten itibaren özel finans kurumu hakkındaki ihtiyati tedbir dahil her türlü icra ve iflas takibati durur. Faaliyet izninin kaldırıldığı tarihten itibaren özel finans kurumunun alacaklıları, alacaklarını temlik edemez veya bu sonucu doğuracak işlemleri yapamazlar. Tasfiye Kurulu özel finans kurumunu genel hükümlere göre tasfiye eder. Özel finans kurumlarının tasfiye işlemlerinde 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümleri uygulanmaz.

Bir özel finans kurumunun yönetim kurulu ve kredi komitesi başkan ve üyeleri ile genel müdür, genel müdür yardımcıları ve imzaları özel finans kurumunu ilzam eden memurlarının kanuna aykırı

karar ve işlemleriyle özel finans kurumu hakkında bu Kanununun 14 üncü maddesinin (3) ve (4) numaralı fıkra hükümlerinin uygulanmasına neden olduklarının tespiti halinde, özel finans kurumuna verdikleri zararlarla sınırlı olarak bunların şahsi sorumlulukları yoluna gidilerek, Tasfiye Kurulunun talebi üzerine şahsen iflaslarına mahkemece karar verilebilir. Bu karar ve işlemler özel finans kurumunun yönetim ve denetimini doğrudan veya dolaylı olarak tek başına veya birlikte elinde bulunduran ortaklara menfaat temini amacıyla yapıldığı takdirde, menfaat temin eden ortaklar hakkında da temin ettikleri menfaat üzerinden aynı hüküm uygulanır. Bu halde, bu Kanununun 14 üncü maddesinin (5) numaralı fıkrasının (b) bendindeki mal beyannamesine ve muhafaza tedbirlerine ilişkin hükümler kıyasen uygulanır. Mahkemece iflasına karar verilenler hakkındaki takibi, Tasfiye Kurulu yürütür. Bu paragraf hükmüne göre iflası istenenler hakkında mahkemece 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 257 nci ve izleyen maddeleri hükümleri uygulanır.

Bir özel finans kurumunun faaliyet izninin kaldırılması halinde Birlik, özel finans kurumundaki özel cari hesaplar ve kâr ve zarara katılma hesaplarındaki tutarların güvenceye tabi kısmını bu maddenin birinci fıkrasında tanımlandığı şekilde oluşturulan Tasfiye Kurulunun onayıyla doğrudan veya Tasfiye Kurulunca ilan edilecek bir özel finans kurumu aracılığıyla Güvence Fonu mevcudundan öder ve Güvence Fonu hesabına tasfiye işlemlerine öncelikli alacaklı sıfatı ile iştirak eder. Bu şekilde meydana gelen alacak nedeniyle Güvence Fonu hesabına yapılacak ödemeler için tasfiye sonucu beklenmez.

Güvence Fonu mevcudunun ihtiyacı karşılayamaması durumunda, özel finans kurumlarından, ileride doğacak prim yükümlülüklerine mahsuben bir önceki yılda ödedikleri güvence primi toplamına kadar, bunun yetersiz kalması halinde ise her bir özel finans kurumunun sahip olduğu özel cari hesaplar ve kâr ve zarara katılma hesapları toplamına karşılık gelen oranda ve kalan tutarı karşılayacak kadar avans alınabilir. Bu avans, özel finans kurumlarının kâr ve zarara katılma hesaplarında topladıkları fonlara özel cari hesap ve kâr ve zarara katılma hesapları toplamı en yüksek beş özel finans kurumunca bir önceki dönemde verilen ortalama kâr payı oranı dikkate alınarak Birlikçe belirlenecek oran üzerinden hesaplanacak tutar ile birlikte, doğacak prim borçlarına mahsup edilir.

e) Özel Finans Kurumları, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu, 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ve 3167 sayılı Çekle Ödemelerin Düzenlenmesi ve Çek Hamillerinin Korunması Hakkında Kanun ile diğer mevzuatın çeke ve teminat mektuplarına ilişkin hükümleri ile 213 Sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümlerinin uygulanması bakımından banka addolunur.

MADDE 12- 4389 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde yer alan "8 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasındaki izin alınmaksızın yapılan pay devirlerinin pay defterine kaydedilmesi" ibaresi "8 inci maddesinin (2) numaralı fıkrası hükümlerine aykırılık" şeklinde değiştirilmiş ve (1) numaralı fıkrasında yer alan " idari para cezası uygulanır." ibaresi, " idari para cezası uygulanabilir." şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 13- 4389 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin (6) numaralı fıkrasının sonuna aşağıdaki paragraflar ve maddeye aşağıdaki (7) numaralı fıkra eklenmiştir.

"Bu fıkra hükmü Kurul, Kurum, Fon Yönetim Kurulu ve Fonun bu Kanunda yazılı görevlere ilişkin karar, eylem ve işlemleri nedeniyle, kişilerin, uğradıkları zararlardan dolayı Kurul ve Fon Yönetim Kurulu üyeleri ile Kurum ve Fon personeli aleyhine açtıkları ve açacakları davalar hakkında da uygulanır.

"7.a) Bu Kanun uygulaması ile ilgili olarak, bu Kanunda ve diğer kanunlarda belirtilen cezalara ilişkin suçlardan dolayı açılan ceza davalarında, gerekli görülen hallerde yaptırılacak bilirkişi incelemelerinde, bilirkişi raporunu, dosyanın kendisine verildiği tarihten başlayarak üç ay içinde mahkemeye verir. Bu süre hakim tarafından iki aya kadar uzatılabilir. Bu süre içerisinde de rapor mahkemeye verilmediği takdirde görev, ücret ödenmeksizin bilirkişiden alınır ve yeni bilirkişi atanır. Bilirkişilik görevi bu şekilde kendisinden alınan kişiler, bir yıl süreyle bu Kanun kapsamında hiçbir davada bilirkişi olarak atanamazlar. Bu kişiler, raporların süresinde verilmemesinin sebep olduğu masrafları ödemeye ve ayrıca beşyüzmilyon liradan bir milyarbeşyüzmilyon liraya kadar hafif para cezasına mahkum edilebilirler. Dosyanın bilirkişiye tevdi tarihinde dava zamanasını süresi durur. Bilirkişinin raporunu mahkemeye verdiği tarihten itibaren bu süre kaldığı yerden işlemeye devam eder.

b) Kurum, Fon ve temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimi veya hisseleri Fona ait olan bankalar ile tasfiyeleri Fon eliyle yürütülen bankaların iflas idareleri tarafından açılan hukuk davalarında gerekli görülen hallerde, yaptırılacak bilirkişi incelemelerinde, bilirkişi raporunu dosyanın kendisine verildiği tarihten başlayarak üç ay içinde mahkemeye verir. Bu süre hakim tarafından iki aya kadar uzatılabilir. Bu süre içerisinde de rapor mahkemeye verilmediği takdirde görev, ücret ödenmeksizin bilirkişiden alınır ve yeni bilirkişi atanır. Bilirkişilik görevi bu şekilde kendisinden alınan kişiler, bir yıl süreyle bu Kanun kapsamında hiçbir davada bilirkişi olarak atanamazlar. Bu kişiler, raporların süresinde verilmemesinin sebep olduğu masrafları ödemeye ve ayrıca beşyüzmilyon liradan bir milyarbeşyüzmilyon liraya kadar hafif para cezasına mahkum edilebilirler."

MADDE 14- 4389 sayılı Kanunun Geçici 1 inci maddesinin (d) bendinde yer alan "ilk iki yıl" ibaresi "ilk dört yıl" olarak değiştirilmiştir.

MADDE 15- 4389 sayılı Kanunun Geçici 2 nci maddesinin (h) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (j) bendinde yer alan "teminat" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve iflas idarelerinin mahkeme ilamını alması ve tebliğe çıkartması işlemlerinde karşı tarafa yükletilmiş olan harcın ödenmiş olması" ibaresi eklenmiş ve (c) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

"h) Bankalar ve özel finans kurumları iştirak tutarlarını 31/12/2009 tarihine kadar, Kurulca belirlenecek dönem ve oranlar dahilinde kademeli olarak bu Kanun hükümlerine uygun hale getirmek zorundadırlar."

GEÇİCİ MADDE 1- 4389 sayılı Bankalar Kanununa, bu Kanunun 8 inci maddesinin (b) ve (d) bentleri ve 9 uncu maddesiyle eklenen hükümler ile 4389 sayılı Bankalar Kanununun bu Kanunun 8 inci maddesinin (a) bendi ve 9 uncu maddesiyle değiştirilen hükümleri, bu değişikliklerin yürürlüğe girdiği tarihte temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimleri veya hisseleri kısmen veya tamamen Fona intikal eden bankalar, bunların yönetim ve denetimine sahip oldukları iştirakler, bankanın yönetim ve denetimini doğrudan ya da dolaylı olarak tek başına veya birlikte elinde bulunduran ortakları ve ortakların yönetim ve denetimini doğrudan ya da dolaylı olarak tek başına veya başkalarıyla birlikte elinde bulundurdıkları şirketler, yönetim ve denetim kurulu üyeleri, genel müdür ve yardımcıları, kredi komitesi başkan ve üyeleri ile imzaları bankayı ilzam eden memurları ve bunların eş ve çocuklarından olan alacakları ile hisseleri Fona intikal eden diğer bankaların bunlardan olan alacakları, bu kanunun 9 uncu maddesi ile 4389 sayılı Kanunun 15 inci maddesine eklenen (7) numaralı fıkranın (b) bendinde belirtilen kişilere ait olup Fon tarafından devralınan alacakları ile söz konusu bankaların kaynaklarını doğrudan veya dolaylı olarak kullanmak

suretiyle sahip olunan para, mal, her türlü hak ve alacaklar hakkında da uygulanır. Şu kadar ki, 4389 sayılı Bankalar Kanununun 15 inci maddesinin (7) numaralı fıkrasının (a) bendi hükmü bankanın yönetim ve denetimini doğrudan ya da dolaylı olarak, tek başına veya birlikte elinde bulunduran ortakların banka kaynaklarını bankanın emin şekilde çalışmasını tehlikeye düşürecek biçimde doğrudan veya dolaylı olarak kendi lehlerine kullandıkları veya bankayı bu suretle zarara uğrattıklarının tespiti halinde uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 2- a) Bu Kanunun yayımı tarihinden önce faaliyet izni kaldırılan özel finans kurumları hakkında bu Kanunla özel finans kurumlarının tasfiyesine ilişkin olarak getirilen hükümler uygulanmaz.

b) 4389 sayılı Bankalar Kanununa tabi olarak faaliyette bulunan özel finans kurumları, Özel Finans Kurumları Birliğinin faaliyete geçtiği tarihi izleyen otuz gün içinde Birliğe üye olmak zorundadır.

MADDE 16- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 17- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

